

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

PRIJEDLOG

**ZAKON
O ENERGIJSKOJ EFIKASNOSTI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, juni 2014. godine

I. OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

(1) Ovim zakonom uređuju se: energijska efikasnost u krajnjoj potrošnji čije je povećanje djelatnost od općeg interesa, donošenje i sprovođenje planova za unapređenje energetske efikasnosti, mjere za poboljšanje energetske efikasnosti uključujući energetske usluge i energetske audite, obaveze javnog sektora, obaveze velikih potrošača, prava i obaveze krajnjih potrošača, uključujući javni, stambeni i komercijalni sektor u pogledu primjene mjera energetske efikasnosti, način finansiranja poboljšanja energetske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energetska efikasnost u Federaciji Bosne i Hercegovine.

(2) Ovaj zakon se **ne primjenjuje** na energetska efikasnost u postrojenjima za proizvodnju, prenos, distribuciju i transformaciju energije.

Član 2. (Svrha)

Svrha ovog zakona je da se ostvare ciljevi održivog energetskog razvoja: smanjenje negativnih uticaja na okoliš, povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom, zadovoljavanje potreba za energijom krajnjih potrošača i ispunjenje međunarodnih obaveza koje je preuzela Bosna i Hercegovina u pogledu smanjenja emisija gasova staklene bašte primjenom mjera energetske efikasnosti u krajnjoj potrošnji.


Član 3. (Definicije)

Za potrebe ovog zakona, primjenjuju se slijedeće definicije:


- 1) „**Agencija za energetska efikasnost**“ je pravno lice nadležno za obavljanje stručnih poslova s ciljem unapređenja uslova i mjera za racionalnu upotrebu i štednju energije i energenata uključujući i povećanje energetske efikasnosti korištenja energije u svim sektorima potrošnje energije.
- 2) „**Certifikat o energetske efikasnosti**“ (**Certifikat**) znači potvrdu kojom se označava energetska efikasnost zgrade ili dijela zgrade.
- 3) „**Daljinsko grijanje**“ ili „**daljinsko hlađenje**“ je distribucija termalne energije u obliku pare, vruće vode ili ohlađene tečnosti, od centralnog proizvodnog izvora kroz mrežu do većeg broja zgrada ili mjesta, s ciljem grijanja ili hlađenja prostora ili za procesno grijanje ili hlađenje.
- 4) „**Detaljna studija izvodljivosti**“ je pregled koji se obavlja s ciljem utvrđivanja:
 - a) analize potreba za energijom, odnosno, analize potrošnje energije ugovorenog objekta (objekata) u početnom periodu;
 - b) identifikacije predloženih mjera energetske efikasnosti;
 - c) potencijalne energetske i finansijske uštede vrednovane za svaku mjeru energetske efikasnosti i
 - d) vrijednosti potrebne investicije za svaku mjeru energetske efikasnosti čiji su rezultati sadržani u ugovoru o energetske efektu.
- 5) „**Direktan uticaj**“ je uticaj proizvoda koji stvarno troše energiju za vrijeme upotrebe;

- 6) „**Distribucija**“ znači transport električne energije putem srednjenaponskog i niskonaponskog distributivnog sistema, transport prirodnog gasa putem niskotlačnog distributivnog sistema i transport toplotne energije putem toplovodnog distributivnog sistema sa ciljem isporuke kupcima, ali ne uključuje snabdijevanje.
- 7) „**Distributer energenata**“ je pravno ili fizičko lice čija je djelatnost distribucija energenata s ciljem isporuke energenata krajnjem korisniku i distributivnim stanicama koje energente transportuju do krajnjeg korisnika. Ova definicija ne uključuje operatore distributivnih sistema iz tačke 35) ovog člana.
- 8) „**Distributer proizvoda koji koriste energiju**“ je trgovac na malo ili drugo pravno ili fizičko lice koje prodaje, izdaje, nudi kupovinu na otplatu ili predstavlja proizvode koji koriste energiju krajnjim korisnicima.
- 9) „**Društvo za energijske usluge**“ (u daljnjem tekstu: **ESCO**) je pravno lice koja pruža energijske usluge na osnovu ugovora o energijskom efektu, ili drugog odgovarajućeg ugovora, prilikom vršenja energijskog audita, projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, rekonstrukcije, održavanja objekata, kao i upravljanja i nadzora nad potrošnjom energije te pritom prihvata finansijski rizik.
- 10) „**Eko-dizajn**“ je skup uslova koji se odnose na sistemsku integraciju ekoloških aspekata u dizajn proizvoda, za vrijeme njihove upotrebe, a s ciljem smanjivanja sveukupnog negativnog uticaja proizvoda na okoliš.
- 11) „**Energijska efikasnost zgrada**“ znači izračunatu ili izmjerenu količinu energije koja je potrebna za zadovoljavanje potražnje za energijom, povezanom sa tipičnom upotrebom zgrade koja, između ostalog, uključuje i energiju koja se koristi za grijanje, hlađenje, ventilaciju, zagrijavanje tople vode i rasvjetu.
- 12) „**Energijska efikasnost**“ je odnos između potrošene energije i ostvarenog efekta u uslugama, robi ili energiji.
- 13) „**Energijska usluga**“ je fizička korist, prednost ili dobro dobijeno iz kombinacije energije s energijski efikasnom tehnologijom i/ili djelovanjem, koja može uključivati rad, održavanje i kontrolu potrebne za pružanje te usluge, koja se isporučuje na bazi ugovora i za koju je dokazano da, u uobičajenim okolnostima, dovodi do poboljšanja energijske efikasnosti koja se može verifikovati i izmjeriti ili procijeniti, i/ili do ušteda primarne energije.
- 14) „**Energijski audit**“ je dokumentirani postupak za sticanje odgovarajućih saznanja o postojećoj potrošnji energije zgrade i energijskim karakteristikama zgrade, dijela zgrade ili skupine zgrada koje imaju zajedničke energetske sisteme, tehnološkog procesa i/ili industrijskog postrojenja i ostalih objekata, privatnih ili javnih usluga, za utvrđivanje i određivanje isplativosti primjene mjera za poboljšanje energijske efikasnosti te izradu izvještaja sa prikupljenim informacijama i predloženim mjerama.
- 15) „**Energetski subjekt**“ je fizičko ili pravno lice koje obavlja djelatnost proizvodnje, prenosa, distribucije ili snabdijevanja energijom.
- 16) „**Energija**“ znači sve oblike komercijalno raspoložive energije (električna energija, prirodni gas, ukapljeni prirodni gas, ukapljeni naftni gas, sva goriva za grijanje i hlađenje, ugalj, treset, biomasu i goriva za prevoz - isključujući avionska i brodska pogonska goriva).
- 17) „**Finansijski instrumenti ušteda energije**“ su finansijski instrumenti kao što su fondovi, subvencije, poreske olakšice, zajmovi, finansiranje od treće strane, ugovori o energijskom efektu, ugovori o garantovanim uštedama energije, vanjsko snabdijevanje energijom i ostali srodni ugovori koje na tržištu nude

- javna ili privatna tijela kako bi djelimično ili potpuno pokrila početni trošak projekta primjene mjera za poboljšanje energijske efikasnosti.
- 18) „**Finansiranje treće strane**“ je ugovorni sporazum koji obuhvata treću stranu – osim snabdjevača/dobavljača energijom i korisnika mjere poboljšanja energijske efikasnosti – koja osigurava kapital za tu mjeru i zaračunava korisniku naknadu jednaku dijelu ušteta energije postignutih kao rezultat mjere poboljšanja energijske efikasnosti. Ta treća strana može ali ne mora biti društvo za energijske usluge (ESCO). Ukoliko treća strana nije društvo za energijske usluge, ona ima mogućnost preuzimanja ugovora o energijskoj efikasnosti, ili drugog odgovarajućeg ugovora, kojim je regulisano obavljanje energijskih usluga od društva za energijske usluge.
 - 19) „**Fond**“ je Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine osnovan Zakonom o Fondu za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 33/03), koji finansijski podržava projekte poboljšanja energijske efikasnosti.
 - 20) „**Indikativni ciljevi za uštedu energije**“ su planirane uštede u finalnoj potrošnji energije u Federaciji Bosne i Hercegovine izražene kako u apsolutnom iznosu u GWh ili ekvivalentnim jedinicama, tako i u procentu finalne prosječne potrošnje energije.
 - 21) „**Indikatori potrošnje energije**“ su iskazane ili izračunate vrijednosti koje pokazuju potrošnju energije u zavisnosti od specifičnosti konstrukcije i predstavljaju mjeru energijske efikasnosti.
 - 22) „**Indirektan uticaj**“ je uticaj proizvoda koji ne troše energiju, ali doprinose očuvanju energije za vrijeme upotrebe.
 - 23) „**Investitor**“ je pravno ili fizičko lice koje svoja ili posuđena sredstva ulaže u izgradnju novog ili rekonstrukciju, popravak, odnosno, dogradnju postojećeg: individualnog objekta stanovanja, kolektivnog objekta stanovanja ili njegovog samostalnog dijela, stambeno-poslovnog objekta, poslovnog objekta,
 - 24) „**Isporučilac proizvoda koji koriste energiju**“ je proizvođač, njegov ovlaštenu predstavnik, uvoznik ili drugo pravno ili fizičko lice koje proizvode koji koriste energiju stavlja na tržište.
 - 25) „**Krajnji potrošač energije**“ je fizičko ili pravno lice koje kupuje energiju za sopstvenu potrošnju.
 - 26) „**Pravno lice ovlašteno za obavljanje energijskog audita**“ je pravno lice koje ispunjava uslove navedene ovim zakonom i ovlašteno od strane Federalnog ministarstva prostornog uređenja za obavljanje energijskih audita.
 - 27) „**Malim operatorom distributivnog sistema**“ ili „**malim snabdjevačem**“ smatra se pravno lice koje distribuira ili prodava manju količinu energije od količine ekvivalentne energije od 75 GWh godišnje ili zapošljava manje od 10 lica ili čiji godišnji prihod ne prelazi 4.000.000,00 KM.
 - 28) „**Mehanizmi energijske efikasnosti**“ su instrumenti koje koristi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), vlada kantona ili organ uprave ili jedinice lokalne samouprave ili javne ustanove, kako bi stvorili okvir podrške ili podsticaja za učesnike na tržištu da naručuju i obavljaju energijske usluge i ostale mjere energijske efikasnosti.
 - 29) „**Ministar**“ se odnosi na federalnog ministra energije, rudarstva i industrije.
 - 30) „**Ministarstvo**“ se odnosi na Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.
 - 31) „**Mjere energijske efikasnosti**“ su radnje i aktivnosti kojima se na provjerljiv, mjerljiv i procjenljiv način postiže poboljšanje energijske efikasnosti.

- 32) „**Nadležna ministarstva**“ u smislu ovog zakona su Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo prostornog uređenja, Federalno ministarstvo okoliša i turizma i Federalno ministarstvo prometa i komunikacija.
- 33) „**Nedozvoljena upotreba naljepnice**“ predstavlja korištenje naljepnice sa podacima o energijskoj efikasnosti proizvoda na način koji nije predviđen ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- 34) „**Nosilac programa obuke**“ je pravna lice koja je, u skladu s uslovima propisanim ovim zakonom i uredbom iz člana 27. stav (4), dobila ovlaštenje za provođenje programa obuke za lica koja provode energetske audite;
- 35) „**Operator distributivnog sistema**“ je pravno lice odgovorno za distribuciju, pogon, upravljanje, održavanje, izgradnju i razvoj elektrodistributivne mreže, ili distributivne mreže prirodnog gasa ili distributivne mreže za prenos toplotne energije za daljinsko grijanje i/ili hlađenje i priključenje novih potrošača energije i proizvođača.
- 36) „**Osnovna potrošnja energije**“ je normalna potrošnja energije sa normalnim troškovima energije, te se koristi kao osnova za poređenje pri određivanju budućih ušteda energije.
- 37) „**Osnovne vrijednosti**“ su vrijednosti koje se koriste za određivanje osnovne potrošnje energije i služe kao polazni parametar za poređenje energetske karakteristika zgrada, kao i za određivanje mogućnosti za smanjenje potrošnje energije.
- 38) „**Poboljšanje energetske efikasnosti**“ je povećanje efikasnog korištenja energije u krajnjoj potrošnji, što je rezultat tehničko-tehnoloških promjena, promjena u upravljanju i/ili u ponašanju potrošača energije.
- 39) „**Potrošač sa obavezom upravljanja energijom**“ je obaveznik u javnom sektoru zgrada, javna rasvjeta i drugi potrošači energije kada imaju status korisnika sredstava Fonda.
- 40) „**Programi poboljšanja energetske efikasnosti**“ su aktivnosti usmjerene na skupine krajnjih potrošača energije i koje uobičajeno dovode do poboljšanja energetske efikasnosti koje se može provjeriti i izmjeriti ili procijeniti.
- 41) „**Proizvod koji koristi energiju**“ je proizvod koji za svoj predviđeni rad treba energiju, uključujući i dijelove proizvoda koji su zavisni o energiji, a koji se stavljaju na tržište i/ili upotrebu kao individualni proizvodi.
- 42) „**Sistem upravljanja energijom**“ je niz procesa koji omogućavaju korištenje podataka i informacija za održavanje i poboljšanje energetske karakteristika, s ciljem poboljšanja radne efikasnosti, smanjenje intenziteta energije i smanjenje uticaja na okoliš. Sistem se uspostavlja u okviru standarda BAS EN ISO 50001:2012. 
- 43) „**Snabdjevač energijom**“ je energetski subjekt koji se bavi kupovinom i nabavkom, isporukom i prodajom energije/energenata krajnjim korisnicima.
- 44) „**Ugovor o energetske efekta**“ je ugovor o pružanju energetske usluga zaključen između korisnika i uglavnom ESCO-a po kome se sprovođenje mjera plaća prema ugovorenom stepenu poboljšanja energetske efikasnosti.
- 45) „**Upravljanje energijom**“ je praćenje i analiziranje potrošnje energije, provođenje energetske audita, energetska certifikacija zgrada, provođenje mjera energetske efikasnosti, uspostavljanje i vođenje informacionog sistema za energetske efikasnosti.
- 46) „**Ušteda energije**“ je smanjenje potrošnje energije utvrđeno mjerenjem ili procjenom potrošnje prije i poslije primjene mjera za poboljšanje energetske

efikasnosti, uz usklađivanje sa vanjskim uslovima koji utiču na potrošnju energije.

- 47) „**Veliki potrošač energije**“ je krajnji potrošač energije čija ukupna godišnja potrošnja energije prelazi propisane granične vrijednosti potrošnje energije.
- 48) „**Zgradarstvo**“ je disciplina koja proučava sve što se odnosi na građevinski dio objekta, odnosno proučava elemente, sklopove, tipove konstrukcija, proste i složene tehničke sisteme u i na objektu, način građenja, primjenu materijala i potrebnu projektnu dokumentaciju za izgradnju objekta.
- 49) „**Značajna obnova**“ označava rekonstrukciju, renoviranje ili adaptaciju zgrade kada su ukupni troškovi, koji se odnose na omotač zgrade ili tehničke sisteme zgrade, **veći od 25% vrijednosti zgrade, ne računajući vrijednost zemljišta na kojem se zgrada nalazi, odnosno, kada se obnavlja više od 25% površine omotača zgrade.** 

II. INDIKATIVNI CILJEVI

Član 4.

(Indikativni ciljevi za uštedu energije)

- (1) **Indikativni ciljevi Federacije Bosne i Hercegovine u ostvarivanju ušteda u potrošnji energije utvrđuju se Akcionim planom za energijsku efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: EEAPF), a na osnovu obaveza utvrđenih Nacionalnim akcionim planom energetske efikasnosti Bosne i Hercegovine (NEEAP).**
- (2) EEAPF je sastavni dio Nacionalnog akcionog plana energetske efikasnosti Bosne i Hercegovine.
- (3) Indikativni ciljevi izračunavaju se na osnovu raspoloživih podataka za posljednjih pet godina.
- (4) **Metodologiju za izračunavanje indikativnih ciljeva utvrđuje Ministarstvo.**

III. NADLEŽNOST ZA PROVOĐENJE POLITIKE ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 5.

(Agencija za energetske efikasnosti)

- (1) Agencija za energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Agencija) je neprofitna organizacija, sa svojstvom pravnog lica, za obavljanje stručnih poslova na unapređenju uslova i mjera za racionalnu upotrebu i štednju energije i energenata, kao i poboljšanje energetske efikasnosti u svim sektorima potrošnje energije.
- (2) Agencija se registruje u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima u Federaciji Bosne i Hercegovine koji regulišu ovu oblast.
- (3) **S ciljem obezbijeđenja najvećeg nivoa dostupnosti informacija Agencija uspostavlja, vodi i održava informacijski sistem energetske efikasnosti.**
- (4) Vlada će, na prijedlog Nadležnih ministarstava, posebnim propisom uspostaviti i urediti pitanja vezana za nadležnost, statusna pitanja i organizaciju Agencije.

Član 6.

(Nadležnosti Agencije)

Nadležnosti Agencije, između ostalog, su:

- a) Promovisanje energijske efikasnosti i energijske uštede;
- b) Promovisanje korištenja energije iz obnovljivih izvora s ciljem poboljšanja kvaliteta okoliša i smanjenja emisije gasova sa stakleničkim efektom;
- c) Kreiranje i provođenje projekata koji demonstriraju energijsku efikasnost i korištenje čistih - obnovljivih izvora energije;
- d) Analiziranje postojanja i predlaganje načina uklanjanja barijera koje sprečavaju mogućnost primjene mjera za poboljšanje energijske efikasnosti;
- e) **Analiziranje mogućnosti primjene okolišnih kriterija i kriterija energijske efikasnosti na urbani razvoj s posebnim akcentom na urbani razvoj stanovanja, na način da se navedeni kriteriji uključe u proceduru za izdavanje dozvola za građenje, odnosno, pokretanje inicijative za postizanje poreskih olakšica za projekte koje primjenjuju ove kriterije;**
- f) Učestvovanje u izradi, koordinaciji i kontroli provođenja kratkoročnih i dugoročnih planova za ostvarenje ciljeva poboljšanja energijske efikasnosti;
- g) Rukovođenje realizacijom projekata i provođenjem mjera iz oblasti energijske efikasnosti u skladu sa programima poboljšanja energijske efikasnosti;
- h) Pripremanje godišnji izvještaja o rezultatima provedenih mjera predviđenih programima poboljšanja energijske efikasnosti;
- i) Vođenje registra izdatih certifikata u zgradarstvu i registra obavljenih energijskih audita u **industriji;**
- j) Organizovanje pravovremenog informisanja javnosti o rezultatima provedenih mjera u različitim sektorima;
- k) Učestvovanje u pripremi legislative u oblasti energijske efikasnosti;
- l) Učestvovanje u realizaciji međunarodnih programa i projekata.

Član 7.

(Obezbjedenje ispunjavanja ciljeva do uspostave Agencije)

(1) Do uspostavljanja Agencije poslove koji će obezbjediti postizanje indikativnih ciljeva obavljaje Ministarstvo.

(2) S ciljem postizanja indikativnih ciljeva, Ministarstvo poslove iz stava (1) ovog člana obavlja u saradnji i koordinaciji sa Federalnim ministarstvom prostornog uređenja, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija, a u skladu s njihovim nadležnostima.



Član 8.

(Nadležnost Ministarstva)

(1) Ministarstvo provodi politiku poboljšanja energijske efikasnosti.

(2) U saradnji sa ministarstvima iz člana 7. stav (2) ovog zakona, **Ministarstvo priprema i Vladi dostavlja usaglašen prijedlog podzakonskih akata** koje, u skladu sa ovim zakonom donosi Vlada.

(3) U pogledu provođenja politike poboljšanja energijske efikasnosti Ministarstvo koordinira druge organe uprave, ustanove, javna preduzeća i zainteresovane strane.

(4) Ministarstvo učestvuje u **pripremi propisa neophodnih za usklađivanje zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine sa propisima o energijskoj efikasnosti koji su na snazi u Energetskoj zajednici.**

Član 9.

(Nadležnost kantona)

Vlada kantona, ili od nje zaduženi organ uprave, u provođenju ovog zakona je zadužena da:

- a) donosi Plan energijske efikasnosti na svom području,
- b) upravlja potrošnjom energije u zgradama koje organi vlade, javne službe i preduzeća čiji je osnivač kanton, koriste za obavljanje djelatnosti,
- c) utvrđuje podsticajne mjere za poboljšanje energijske efikasnosti,
- d) vodi informacijski sistem energijske efikasnosti na nivou kantona, u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona i
- e) pruža stručnu pomoć jedinicama lokalne samouprave na izradi programa poboljšanja energijske efikasnosti radi njihovog usklađivanja sa EEAPF-om.

Član 10.

(Nadležnost jedinica lokalne samouprave)

Jedinica lokalne samouprave:

- a) donosi općinski i/ili gradski program poboljšanja energijske efikasnosti,
- b) upravlja energijom u zgradama i drugim izgrađenim objektima koje, za obavljanje djelatnosti, koriste organi lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća čiji je osnivač lokalna samouprava,
- c) informiše građane o mogućnostima poboljšanja energijske efikasnosti, značaju i efektima primjene mjera energijske efikasnosti u stambenim objektima u vlasništvu građana,
- d) informiše poslovne subjekte o mogućnostima poboljšanja energijske efikasnosti, značaju i efektima primjene mjera energijske efikasnosti u poslovnim objektima,
- e) utvrđuje podsticajne mjere za poboljšanje energijske efikasnosti i
- f) vodi informacijski sistem potrošnje energije u zgradama navedenim u alineji b) ovog člana, u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona.

IV. STRATEŠKI DOKUMENTI ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 11.

(Strategija energijske efikasnosti)

(1) Strategija energijske efikasnosti (u daljem tekstu: Strategija) je sastavni dio Energetske strategije Federacije Bosne i Hercegovine.

(2) Strategija se sastoji od:

- a) Politike za provođenje energijske efikasnosti;
- b) Strateškog plana za implementaciju ciljeva energijske efikasnosti koji sadrži:
 - 1) indikativne ciljeve za uštedu energije;
 - 2) smjernice za postizanje indikativnih ciljeva;
- c) Akcionog plana koji definiše implementaciju strateškog plana.

(3) Ministarstvo izrađuje, Vlada predlaže, a Parlament Federacije Bosne i Hercegovine donosi Strategiju.

(4) Strategija se usvaja za period od najmanje deset godina.

(5) Politika i strateški plan se donose za period od najmanje deset godina, razmatraju se najmanje svake dvije godine i ažuriraju po potrebi, a izmjene i dopune istih se vrše po proceduri iz stava (3) ovog člana.

(6) Strategija utvrđuje nivo i način obezbjeđenja finansijskih sredstava potrebnih za ispunjenje indikativnih ciljeva za uštedu energije.

(7) Do donošenja politike iz stava (2) tačka a) ovog člana Ministarstvo priprema, a Vlada, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, odlukom utvrđuje privremene smjernice politike za provođenje energijske efikasnosti.

(8) Odluka iz stava (7) ovog člana se počinje primjenjivati nakon dobijanja saglasnosti od Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 12.

(Akcioni plan energijske efikasnosti)

(1) Na prijedlog Ministarstva EEAPF, pripremljen u saradnji sa nadležnim ministarstvima iz člana 7. stav (2) ovog zakona, donosi Vlada u roku od 90 dana od donošenja privremenih smjernica iz člana 11. stav (7) ovog zakona.

(2) EEAPF sadrži:

a) indikativne ciljeve za uštedu energije za period od tri godine,

b) mjere energijske efikasnosti za ostvarivanje indikativnih ciljeva za uštedu energije,

c) vremenski okvir i nosioce aktivnosti za sprovođenje mjera za postizanje indikativnih ciljeva,

d) procjenu rezultata napretka u ostvarivanju ciljeva iz prethodnog EEAPF-a (osim za prvi EEAPF) neposredno prije donošenja novog i

e) procjenu finansijskih i drugih sredstava potrebnih za sprovođenje EEAPF-a, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

(3) Ministarstvo će pratiti provođenje EEAPF-a i podnijeti izveštaj o njegovoj realizaciji na usvajanje Vladi najkasnije do 30. aprila u tekućoj godini, za prethodnu godinu.

(4) Izmjene i dopune EEAPF-a vrše se po proceduri iz stava (1) ovog člana.

(5) Radi efikasnog provođenja mjera i postizanja indikativnih ciljeva iz EEAPF zakonom se može osnovati fond preko kojeg će se realizovati podrška za javni i privatni sektor s ciljem ispunjavanja obaveza poboljšanja energijske efikasnosti.

Član 13.

(Operativni plan za poboljšanje energijske efikasnosti u federalnim institucijama)

(1) Operativni plan za poboljšanje energijske efikasnosti u federalnim institucijama uprave (u daljnjem tekstu: Operativni plan) obuhvata:

a) mjere koje treba sprovesti u institucijama javne uprave;

b) dinamiku sprovođenja mjera;

c) sredstva neophodna za realizaciju mjera, izvori i način njihovog obezbjeđivanja.

(2) Operativni plan iz stava (1) ovog člana mora biti usklađen sa EEAPF-om i donosi se na period od tri godine.

(3) Na osnovu prijedloga operativnih planova javnih institucija dostavljenih od odgovornih lica javnih institucija, Ministarstvo predlaže, a Vlada donosi trogodišnji operativni plan iz stava (1) ovog člana, u roku od 90 dana od dana donošenja EEAPF-a.

(4) Finansiranje sprovođenja Operativnog plana vrši se iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, Fonda, javno-privatnih partnerstava i drugih izvora finansiranja.

(5) Odgovorno lice institucije javne uprave Vladi i Ministarstvu dostavlja izvještaj o sprovođenju operativnog plana najmanje jednom godišnje.

Član 14.

(Kantonalni planovi energetske efikasnosti)

(1) Svaki kanton će, u roku od 6 mjeseci od dana donošenja EEAPF, donijeti Plan energetske efikasnosti na području kantona.

(2) Plan iz stava (1) ovog člana mora biti usaglašen sa EEAPF-om.

(3) Trogodišnji plan iz stava (1) ovog člana, pripremljen u saradnji sa organima lokalne samouprave, ekonomskim udruženjima i udruženjima za zaštitu okoliša te drugim zainteresovanim licima, donosi vlada kantona.

(4) Sastavni dio plana iz stava (1) ovog člana su planovi za unapređenje energetske efikasnosti javnih institucija ustanovljenih na nivou kantona.

(5) Plan iz stava (1) ovog člana, prije njegovog usvajanja, vlada kantona dostavlja Ministarstvu s ciljem procjene njegove usaglašenosti sa EEAPF-om.

Član 15.

(Programi poboljšanja energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave)

(1) Na osnovu kantonalnih planova, jedinice lokalne samouprave donose općinske i/ili gradske programe poboljšanja energetske efikasnosti u roku od šest mjeseci od dana usvajanja kantonalnog plana.

(2) Program iz stava (1) ovog člana se donosi za tri godine i obuhvata:

a) Prijedlog mjera za ostvarenje indikativnih ciljeva za uštedu energije u potrošnji na teritoriji jedinice lokalne samouprave, uključujući:

1) planove adaptacije i održavanja zgrada i drugih izgrađenih objekata, koje koristi jedinica lokalne samouprave, njene administrativne službe, javna preduzeća čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave;

2) planove za poboljšanje energetske efikasnosti komunalnih usluga (javne rasvjete, snabdijevanje vodom, upravljanje otpadom i sl.) i transporta;

3) specifične mjere u zgradama zaštićenim kao kulturno naslijeđe i druge slične vrste objekata;

4) druge mjere koje treba sprovesti na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

b) vremenski okvir za sprovođenje mjera za postizanje indikativnih ciljeva;

c) procjenu finansijskih i drugih sredstava potrebnih za sprovođenje programa iz stava (1) ovog člana, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

(3) Finansiranje sprovođenja programa iz stava (1) ovog člana vrši se iz budžeta jedinice lokalne samouprave, Fonda, javno-privatnih partnerstava i drugih izvora finansiranja.

(4) Jedinica lokalne samouprave, program iz stava (1) ovog člana, prije usvajanja, dostavlja vladi kantona s ciljem procjene njegove usaglašenosti sa planom iz člana 14. ovog zakona.

Član 16.

(Program poboljšanja energetske efikasnosti velikog potrošača)

(1) Veliki potrošač uspostavlja sistem upravljanja energijom i donosi program poboljšanja energetske efikasnosti za period od tri godine.

(2) Program iz stava (1) ovog člana sadrži detaljnu analizu velikog potrošača po strukturi potrošnje, karakteristikama potrošnje, procjenu stanja energijske efikasnosti, indikativne ciljeve za uštedu energije, mjere za unapređenje energijske efikasnosti, izvore sredstava i druge potrebne podatke.

(3) Program iz stava (1) ovog člana Veliki potrošač donosi u roku od 90 dana od dana donošenja Plana energijske efikasnosti kantona.

(4) Veliki potrošač je dužan da program iz stava (1) ovog člana dostavi Ministarstvu radi provjere usklađenosti sa planom usvojenim na kantonalnom nivou i EEAPF-om.

(5) Veliki potrošač je dužan da, do 1. marta tekuće godine, dostavi Ministarstvu izvještaj o sprovođenju programa iz stava (1) ovog člana koji, između ostalog, sadrži analizu ciljeva postignutih u prethodnoj godini kao i buduće mjere.

(6) Veliki potrošač je obavezan da sprovodi mjere poboljšanja energijske efikasnosti i da:

a) uspostavi adekvatnu organizacionu strukturu za upravljanje energijom i odredi lice odgovorno za upravljanje energijom;

b) obezbijedi sprovođenje energijskih audita i primjenu ekonomski isplativih mjera energijske efikasnosti;

c) uspostavi odgovarajući informacijski sistem kojim će obezbijediti evidenciju praćenja potrošnje energije.

(7) Ministar donosi propis kojim se utvrđuje granična vrijednost energije za određivanje statusa velikog potrošača, sadržaj programa za poboljšanje energijske efikasnosti iz stava (2) ovog člana i izvještaj o sprovođenju programa iz stava (4) ovog člana.

Član 17.

(Distributer energenata, operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom)

(1) Distributer energenata, operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom Ministarstvu podnosi izvještaj o radu jednom godišnje.

(2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana obuhvata:

a) pregled isporučene energije i energenata, prema strukturi krajnjih potrošača energije, kategoriji i vrsti potrošnje;

b) geografsku lokaciju njihovih krajnjih potrošača energije;

c) procjenu stanja energijske efikasnosti krajnjih potrošača energije;

d) prijedloge za mjere poboljšanja energijske efikasnosti kod krajnjih potrošača energije;

e) druge podatke, koji mogu da budu relevantni za energijsku efikasnost kod krajnjih potrošača energije.

Obrazac izvještaja iz stava (1) ovog člana donosi Ministarstvo.

(3) Subjekti iz stava (1) ovog člana dužni su obavljati poslove iz svoje nadležnosti na način da ne ometaju isporuku energijskih usluga i drugih mjera poboljšanja energijske efikasnosti, ili da ne ometaju razvoj tržišta energijskih usluga i drugih mjera poboljšanja energijske efikasnosti.

(4) Subjekti iz stava (1) ovog člana dužni su sami, ili angažovanjem drugih subjekata, omogućiti krajnjim potrošačima energije:

a) energijske usluge po konkurentnim cijenama;

b) energijske audite, sprovedene na nezavisan način, po konkurentnim cijenama;

(5) Vlada, na prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, može donijeti poseban propis kojim će odrediti godišnju naknadu, u visini

procijenjenih troškova aktivnosti iz stava (4) ovog člana, za subjekte iz stava (1) ovog člana, a koja se uplaćuje Fondu.

(6) U slučaju donošenja propisa iz stava (5) ovog člana subjekti iz stava (1) ovog člana nisu dužni ispunjavati obaveze iz stava (4) ovog člana.

(7) Propisom iz stava (5) ovog člana Vlada može regulisati mogućnost sklapanja dobrovoljnih sporazuma sa vlasnicima industrijskih postrojenja na način da se definišu elementi za supstituciju plaćanja naknade za emisiju stakleničkih gasova sa investiranjem u poboljšanje energijske efikasnosti.

(8) Donošenje propisa iz stava (5) ovog člana ne oslobađa subjekte iz stava (1) ovog člana od suzdržavanja od svakog ponašanja koje će ometati ili ugroziti vršenje energijskih usluga, energijskih audita ili primjenu mjera poboljšanja energijske efikasnosti.

V. MJERE ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 18.

(Obaveze javnog sektora)

(1) Organi javne uprave, organizacije, regulatorna tijela, javne ustanove, agencije, jedinice lokalne samouprave i javna preduzeća su dužna da vrše upravljanje energijom u prostorijama u kojima posluju i drugim sredstvima sa kojima posluju.

(2) Upravljanje energijom obuhvata obuku i edukaciju svojih zaposlenih, kao i uspostavljanje i sprovođenje kriterija energijske efikasnosti u postupcima nabavke dobara i usluga.

(3) U svrhu ispunjenja svojih obaveza, subjekti u javnom sektoru će:

a) periodično, a najmanje jednom godišnje analizirati potrošnju energije;

b) provoditi energijski audit, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima koji regulišu ovu oblast i obezbijediti dobijanje Certifikata o energijskoj efikasnosti objekata u funkciji javnog sektora;

c) usvojiti program poboljšanja energijske efikasnosti;

d) implementirati mjere programa energijske efikasnosti;

e) provoditi, održavati i razvijati sistem informacija o energijskoj efikasnosti, a posebno sistem kontrole nad potrošnjom energije;

f) dostavljati Agenciji i Ministarstvu podatke o ukupno utrošenoj energiji, u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona.

(4) Odredbe stavova (1) i (2) će primjenjivati i veliki potrošači u vršenju svojih djelatnost, kao i svi potrošači energije kada koriste sredstva za energijsku efikasnost dobijena od Fonda, u skladu sa uslovima propisanim od strane Fonda.

Član 19.

(Dostavljanje podataka o godišnjoj potrošnji energije)

(1) Jedinice lokalne samouprave, kantoni i Služba za zajedničke poslove organa i tijela Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu sa propisom iz člana 48. ovog zakona, izvještajem dostavljaju Agenciji podatke o godišnjoj potrošnji energije u zgradama i drugim izgrađenim objektima koje koriste, sa opisom faktora koji utiču na nivo potrošnje, ne kasnije od 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

(2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana, obuhvata:

- a) ukupnu potrošnju energije po energentima;
 - b) ukupnu potrošnju energije po tipu zgrade u okviru javnog sektora (zgrade organa uprave, obrazovanje, kultura, drugo);
 - c) korisne površine zgrade;
 - d) broj zaposlenih i broj korisnika;
 - e) ukupne troškove za energiju, po energentima za svaki tip zgrade.
- (3) Agencija će podatke iz st. (1) i (2) ovog člana uvrstiti u informacijski sistem iz člana 46. stav (1) ovog zakona.

Član 20. (Obnovljivi izvori energije)

- (1) Upotreba obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne ili toplotne energije smatra se mjerom energijske efikasnosti u smislu ovog zakona ako:
- a) je električna ili toplotna energija iz OIEiEK proizvedena na zgradi, ili pomoćnim objektima zgrade, u kojoj se koristi;
 - b) specifični obnovljivi izvor energije nije već obuhvaćen podsticajnim mjerama ili ako električna energija proizvedena iz tog obnovljivog izvora energije nije namijenjena za prodaju.
- (2) Fizička i pravna lica, koje koriste obnovljive izvore energije iz stava (1) ovog člana, mogu da koriste sredstva namijenjena za projekte energijske efikasnosti.

Član 21. (Javne nabavke dobara i usluga)

- (1) U skladu sa propisima koji regulišu oblast javnih nabavki, korisnici sredstava budžeta Federacije Bosne i Hercegovine ili budžeta kantona ili jedinica lokalne samouprave će, pri odlučivanju o izboru dobavljača u postupku javne nabavke, **energijsku efikasnost robe i usluga ocjenjivati zajedno sa ostalim kriterijima i prioritet će biti dat, pod jednakim uslovima, za nabavku opreme i usluga koje omogućavaju veći stepen energijske efikasnosti.**
- (2) Kod raspisivanja javne nabavke za kupovinu ili zakup zgrade ili dijela zgrade, ili rekonstrukciju zgrade ili dijela zgrade, odnosno, za uslugu projektovanja zgrade ili dijela zgrade, za potrebe subjekta javnog sektora, **kriterij koji definiše energijsku efikasnost izgrađene ili projektovane zgrade ili dijela zgrade ne može biti bodovan ispod nivoa od 20 posto od ukupnog broja bodova.**
- (3) Pri kupovini ili zakupu zgrade ili dijela zgrade, subjekt javnog sektora će, u slučaju jednakog nivoa ispunjenosti kriterija iz stava (2) ovog člana, prednost dati zgradi ili dijelu zgrade koja ima viši nivo energijske efikasnosti, dokumentovan certifikatom iz člana 33. ovog zakona.

Član 22. (Obaveze vlasnika zgrade)

- (1) Pri prodaji ili iznajmljivanju zgrade ili dijelova zgrade, **u oglasu o prodaji ili iznajmljivanju, mora biti naveden indikator energijske karakteristike zgrade ili dijela zgrade.**
- (2) Odredba iz stava (1) ovog člana stupa na snagu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Odredba iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na zgrade i druge izgrađene objekte sa liste iz člana 25. stav (3) ovog zakona.

(4) Prije prenosa prava vlasništva nad zgradom ili dijelom zgrade sa prodavca na kupca, ili prije stupanja na snagu ugovora o zakupu zgrade ili dijela zgrade, prodavac, odnosno zakupodavac je dužan da kupcu, odnosno, zakupoprimcu predoči na uvid certifikat iz člana 33. ovog zakona.

(5) Odredba iz stava (4) ovog člana stupa na snagu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 23.

(Obaveze investitora)

Uz zahtjev za izdavanjem dozvole za upotrebu nove građevine, ili za promjenu namjene građevine, investitor je dužan priložiti certifikat iz člana 33. ovog zakona.

VI. ENERGIJSKI AUDIT I CERTIFICIRANJE

Član 24.

(Energijske karakteristike zgrade)

(1) Energijske karakteristike zgrade utvrđuju se na osnovu stvarnog ili procijenjenog iznosa energije koja se troši u zavisnosti od vrste i namjene zgrade, što uključuje grijanje, pripremu tople vode, hlađenje, ventilaciju, osvjetljenje i pogon aparata, opreme i uređaja instaliranih u zgradi.

(2) Količina energije iz stava (1) ovog člana, mora biti izražena kroz indikatore koji se obračunavaju uzimajući u obzir zadanu unutrašnju temperaturu zgrade, toplotnu izolaciju ovojnice zgrade, performanse tehničkih sistema zgrade, dizajn i lokaciju zgrade, klimatske uslove, uticaj susjednih objekata, sopstvenu proizvodnju energije i sve ostale faktore koji utiču na potrošnju energije.

(3) **Pravilnik o minimalnim zahtjevima za energijskim karakteristikama zgrada donosi federalni ministar prostornog uređenja.**

(4) **Pravilnik iz stava (3) ovog člana sadrži metodologiju utvrđivanja zahtjeva za energijskim karakteristikama zgrada u zavisnosti od vrste i namjene zgrade, karakteristika toplotne izolacije zgrade, potrošnje energije za obezbjeđenje tople vode i drugih zahtjeva u pogledu energijske efikasnosti.**

(5) Revizija zahtjeva za energijskim karakteristikama zgrada vrši se najmanje jednom u periodu od pet godina i mora uzeti u obzir tehnički progres u građevinskom sektoru.



Član 25.

(Nove zgrade)

(1) Projekat za izgradnju nove zgrade, značajna obnova postojeće zgrade mora biti u skladu sa zahtjevima za energijskim karakteristikama zgrada, u skladu sa ovim zakonom.

(2) **Projekat iz stava (1) ovog člana mora predvidjeti individualna mjerila potrošnje električne ili toplotne energije, odnosno prirodnog plina za svaku individualnu jedinicu u objektu.**

(3) Federalni ministar prostornog uređenja, na prijedlog kantonalnih ministarstva nadležnih za prostorno uređenje, institucija nadležnih za kulturno-historijsko naslijeđe i vjerskih zajednica utvrđuje listu zgrada i drugih izgrađenih objekata na koje se ne odnose obaveze iz stava (1) ovog člana.

(4) Prilikom utvrđivanja liste iz stava (3) ovog člana, potrebno je uključiti objekte koji su:

- a) zgrade koje su službeno zaštićene kao dio kulturno-historijskog naslijeđa ili zbog njihove posebne arhitektonske ili historijske važnosti ukoliko bi usklađenost sa određenim minimalnim zahtjevima za energijskim karakteristikama neprihvatljivo promijenila njihov izgled ili osobine,
- b) zgrade koje se koriste kao vjerski objekti ili mjesta za obavljanje vjerskih aktivnosti,
- c) privremeni objekti sa rokom upotrebe od dvije godine ili kraće, industrijski kompleksi, radionice i nestambene poljoprivredne zgrade sa niskom potrošnjom energije,
- d) stambene zgrade, koje se koriste ili koje su namijenjene za korištenje na period kraći od četiri mjeseca godišnje ili za ograničenu godišnju upotrebu i sa očekivanom potrošnjom energije koja je manja od 25% cjelogodišnje upotrebe,
- e) samostojeće zgrade sa ukupnom korisnom podnom površinom manjom od 50m².

(5) Prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke saglasnosti za individualne objekte, zgrade ili grupe zgrada, investitor mora, u sklopu idejnog projekta, **priložiti analizu upotrebe alternativnih sistema snabdijevanja energijom.**

(6) Analiza iz stava (5) ovog člana uzima u obzir ekološku i ekonomsku izvodljivost visoko djelotvornih navedenih alternativnih sistema, ako su takvi dostupni:

- a) decentralizovani sistem snabdijevanja baziran na obnovljivim izvorima energije;
- b) kogeneraciju;
- c) daljinsko ili blok grijanje ili hlađenje, posebno gdje je to bazirano na potpunom ili djelimičnom korištenju obnovljivih izvora energije;
- d) toplotne pumpe.

(7) Dokumentacija, na kojoj je analiza iz stava (5) ovog člana zasnovana, s ciljem verifikacije, mora biti dostupna organu nadležnom za izdavanje urbanističke saglasnosti.

(8) Na osnovu uvida u analizu i dokumentaciju iz st. (5) i (7) ovog člana, organ nadležan za izdavanje urbanističke saglasnosti dužan je definisati uslove za primjenu sistema snabdijevanja energijom.

Član 26.

(Energijski audit i studija izvodljivosti za ugovor o energijskoj efikasnosti)

(1) Energijski audit svih krajnjih potrošača, sektora javnih komunalnih usluga, uključujući domaćinstva, komercijalne potrošače **i male i srednje industrijske potrošače**, vrši se isključivo na osnovu pravila struke, objektivno i potpuno nezavisno.


(2) Svrha energijskog audita je utvrđivanje isplativosti mogućnosti za smanjenje krajnje potrošnje energije, u skladu sa propisom iz stava (10) ovog člana i utvrđivanje ostvarenih ušteda nakon primjene mjera energijske efikasnosti.

(3) Energijski audit se sastoji od:

- a) prikupljanje podataka;
- b) mjerenja krajnje potrošnje energije;
- c) procjene energijske efikasnosti i
- d) identifikovanja mjera za uštedu energije.



(4) **Vlada, na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, uredbom propisuje:**

- a) način, uslove i rokove provođenja energijskih audita,
- b) sadržaj izvještaja o energijskom auditu, 
- c) način i metodologiju energijskog certificiranja zgrada uključujući definisanje vrste zgrada na koje se certifikat odnosi,
- d) sadržaj i izgled certifikata,
- e) zgrade javne namjene koje imaju obavezu energijskog audita i javnog izlaganja energijskog certifikata,
- f) tipove zgrada prema namjeni i broju sati grijanja,
- g) način utvrđivanja energijske klasifikacije zgrada,
- h) sadržaj i način vođenja registra pravnih i fizičkih lica ovlaštenih za obavljanje energijskih audita u vidu elektronske baze podataka,
- i) sadržaj i način vođenja registra uspješno obučenih stručno kvalifikovanih lica koja provode energijske audite,
- j) način i uslove provođenja nezavisne kontrole izvještaja o provedenim energijskim auditima i izdanim certifikatima,
- k) sadržaj i način vođenja registra izdatih certifikata te
- l) druga pitanja vezana uz provođenje energijskih audita i energijskog certificiranja zgrada.

(5) Organi uprave, jedinice lokalne samouprave, javna preduzeća, javne ustanove i druge organizacije koje vrše javna ovlaštenja, koji koriste zgrade ili dijelove zgrade koje imaju ukupnu korisnu površinu podova veću od 500 m², moraju ugovoriti energijski audit najkasnije godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(6) Odgovorna lica za zgrade ili dijelove zgrada iz stava (5) ovog člana, će omogućiti energijske audite zgrada, te licima ovlaštenim za vršenje energijskih audita, obezbijediti dostupnim sve raspoložive podatke i tehničku dokumentaciju o zgradi koja se pregleda.

(7) Energijski audit zgrada ili dijelova zgrade mora biti izvršen prema vrsti i namjeni zgrade.

(8) Korisnik zgrada ili dijelova zgrada, iz stava (5) ovog člana, koji je ugovorio energijski audit dostavlja izvještaj iz člana 32. stav (4) ovog zakona nadležnom ministarstvu prostornog uređenja i Agenciji u roku od trideset dana od dana izvršenog energijskog audita.

(9) Na prijedlog federalnog ministra prostornog uređenja Vlada odlukom propisuje najviši iznos naknade za usluge energijskog audita.

(10) Propis o postupku za izračunavanje optimalnih troškova minimalnih zahtjeva za energijskim karakteristikama zgrada donosi federalni ministar prostornog uređenja.

(11) Detaljnu studiju izvodljivosti za ugovor o energijskom efektu izrađuje ESCO. Detaljnom studijom izvodljivosti za ugovor o energijskoj efikasnosti se predlažu mjere za poboljšanje energijske efikasnosti i finansijski model.

(12) Detaljna studija izvodljivosti je sastavni dio ugovora o energijskom efektu.

Član 27.

(Ovlaštenje za obavljanje energijskih audita i/ili energijskog certificiranja zgrada)

(1) Energijski audit i/ili energijsko certificiranje zgrada mogu da obavljaju samo pravna i fizička lica koja imaju ovlaštenje za obavljanje energijskih audita i/ili energijskog certificiranja zgrada, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ovlaštenje iz stava (1) ovoga člana daje se pravnom i/ili fizičkom licu koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom i uredbom iz stava (3) ovog člana.

(3) Vlada, na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva za prostorno uređenje, donosi uredbu kojom se, između ostalog, propisuje:

- a) uslove i procedure potrebne za davanje, vađenje, obnavljanje, izmjenu i oduzimanje ovlaštenja licima za provođenje energijskog audita;
- b) dokumentaciju potrebna za davanje, vađenje, obnavljanje, izmjenu i oduzimanje ovlaštenja licima za provođenje energijskog audita;
- c) postupak kod izmjene ovlaštenih lica (imenovanih lica i stručnih kvalifikovanih lica) za provođenje energijskih audita;
- d) nadzor nad obavljanjem poslova ovlaštenih lica;
- e) program obuke za lica koja provode energetske audite (u daljem tekstu: program obuke)
- f) uslove za davanje ovlaštenja za provođenje programa obuke;
- g) sadržaj i način vođenja registra nosilaca programa obuke i
- h) nadzor nad radom nosilaca programa obuke i oduzimanje ovlaštenja.

(4) Ovlaštenje za obavljanje energijskih audita, na zahtjev pravnog ili fizičkog lica, daje, obnavlja i mijenja federalni ministar prostornog uređenja, u skladu sa prijedlogom Stručnog odbora za energetske efikasnost iz člana 30. ovog zakona (u daljnjem tekstu: Stručni odbor).

(5) Federalni ministar prostornog uređenja će oduzeti ovlaštenje za obavljanje energijskih audita ako:

- a) ovlašteno lice obavlja energetske audite u suprotnosti sa ovim zakonom;
- b) ovlašteno lice ne ispunjava obaveze iz ovog zakona;
- c) ovlašteno lice prestane da ispunjava propisane uslove za dobijanje ovlaštenja;
- d) takvu preporuku da Stručni odbor.

(6) Ovlaštenje iz stava (1) ovog člana izdaje se na period od četiri godine, a nakon isteka ovog roka može biti obnovljeno u skladu sa uredbom iz stava (3) ovog člana.

Član 28. (Vrste ovlaštenja)

Ovlaštenje iz člana 27. ovog Zakona daje se za:

- a) obavljanje energijskih audita i energetske certificiranje zgrada s jednostavnim tehničkim sistemom,
- b) energetske certificiranje zgrada sa složenim tehničkim sistemom,
- c) obavljanje energijskih audita zgrada sa složenim tehničkim sistemom i drugih izgrađenih objekata i
- d) obavljanje energijskih audita komunalnih usluga (javne rasvjete, snabdijevanje vodom, upravljanje otpadom i sl.).

Član 29. (Uslovi za obavljanje energijskog audita)

(1) Za obavljanje energijskog audita pravna lica, između ostalog, moraju:

- a) imati sjedište u Federaciji Bosne i Hercegovine i biti registrovana za: projektovanje, arhitektonske i inženjerske djelatnosti i tehničko savjetovanje, stručni nadzor izgradnje objekata i postrojenja, ili druge profesionalne djelatnosti u oblasti arhitekture ili građevinarstva i energetike;
- b) imati najmanje tri stručno kvalifikovana lica u stalnom radnom odnosu na puno radno vrijeme sa VII stepenom stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog

ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, iz oblasti arhitekture ili građevinarstva, mašinstva i elektrotehnike.

(2) Za obavljanje energijskog audita fizička lica, između ostalog, moraju:

a) imati završen VII stepen stručne spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, iz oblasti arhitekture, građevinarstva, mašinstva i elektrotehnike sa najmanje 5 godina radnog iskustva i

b) imati sklopljen ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti.

(3) Pravno lice koje posjeduje ovlaštenje iz člana 28. tačka c) može da sprovodi redovne energetske audite sistema centralnog grijanja, kao i sistema za klimatizaciju zgrade u skladu sa posebnim propisom.

(4) Propis iz stava (3) ovog člana donosi Ministar.

Član 30.

(Stručni odbor za energetske efikasnosti)

(1) Stručni odbor se sastoji od pet članova, od kojih predsjednika i jednog člana predlaže Federalni ministar prostornog uređenja, zamjenika predsjednika i jednog člana predlaže Ministar a jedan član se bira iz reda eksperata. Stručni odbor ima i tehničkog sekretara.

(2) Stručni odbor iz stava (1) ovog člana rješenjem imenuje Vlada Federacije.

(3) Za člana Stručnog odbora iz reda eksperata, na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, imenuje se lice koje ima akademski naziv doktora nauka arhitektonske, građevinske, mašinske ili elektrotehničke struke.

(4) Administrativno-tehničke i finansijske poslove Stručnog odbora obavlja Federalno ministarstvo prostornog uređenja.

(5) Stručni odbor se bira na period od tri godine.

(6) Način izbora članova Stručnog odbora, djelokrug rada, finansiranje i naknada se definiše uredbom iz člana 27. stav (3) ovog zakona.

Član 31.

(Uslovi za Stručno kvalifikovano lice)

Stručno kvalifikovana lica, zaposlena u pravnom licu koje je ovlašteno za obavljanje energetske audite, između ostalog, moraju:

a) imati završen VII stepen spreme ili visoko obrazovanje drugog ciklusa Bolonjskog sistema studiranja;

b) imati najmanje tri godine radnog iskustva, u jednoj od sljedećih oblasti: u projektovanju, stručnom nadzoru izgradnje objekata i postrojenja, održavanju objekata i postrojenja, provođenju energetske audite objekata, ispitivanju funkcionisanja postrojenja i utroška energije, pružanju energetske usluge ili u drugim stručnim poslovima u oblasti energetike i sl.;

c) imati uvjerenje o uspješno završenom programu osposobljavanja za provođenje energetske audite.

Član 32.

(Dužnosti lica ovlaštenih za obavljanje energetske audite)

- (1) Pravna i fizička lica ovlaštena za obavljanje energijskih audita obavljaju energetske audite nezavisno i objektivno, u skladu sa ovim zakonom, podzakonskim aktima, tehničkim propisima i pravilima struke.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana dužna su da vode evidenciju o izvršenim energijskim auditima i čuvaju prateću dokumentaciju najmanje deset godina.
- (3) Lica iz stava (1) ovog člana dužna su da odgovore na zahtjev klijenta koji zahtijeva audit u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (4) **Nakon obavljenog energijskog audita, lice iz stava (1) ovog člana sačinjava izvještaj, koji sadrži:**
- a) podatke o potrošnji energije sa indikatorima potrošnje objekta;
 - b) podatke o usklađivanju karakteristika zgrada sa tehničkim propisima o energijskoj efikasnosti zgrada i drugih propisa o energijskoj efikasnosti;
 - c) procjenu energetske efikasnosti i indikatora na osnovu kojih je napravljena procjena;
 - d) prijedlog mjera za smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energetske efikasnosti sa procjenom uštede energije i načinom ostvarivanja ušteda;
 - e) procjenu isplativosti mjera poboljšanja energetske efikasnosti;
 - f) **prijedlog upravljanja energijom za poboljšanje energetske efikasnosti.**
- (5) Pravna lica iz stava (1) ovog člana neće izvršiti energetski audit za klijenta:
- a) koji u tom pravnom licu ima finansijski interes, uključujući, ali ne ograničavajući se na dionice;
 - b) za koga je učestvovao u finansiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energetski audit;
 - c) koji je član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik, ili
 - d) kome je bračni drug i/ili srodnik u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stepena, zaključno, kao i po tazbini do drugog stepena, zaključno, član nadzornog odbora ili uprave, Upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik.
- (6) Fizička lica iz stava (1) ovog člana neće izvršiti energetski audit za klijenta:
- a) za koga je učestvovao u finansiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energetski audit ili
 - b) ako su u međusobnom braku ili srodstvu u prvoj liniji ili u pobočnoj liniji do trećeg stepena, zaključno, kao i po tazbini do drugog stepena, zaključno, ili sa klijentom ima bilo kakav drugi finansijski interes.
- (7) **Godišnji izvještaj o izvršenim energijskim auditima lica iz stava (1) ovog člana dostavljaju Agenciji i nadležnom kantonalnom ministarstvu.**
- (8) Izvještaj iz stava (7) ovog člana obavezno sadrži opis stanja i mišljenje o mjerama koje se trebaju preduzeti da bi se poboljšala energetska efikasnost pregledanih objekata.
- (9) Stručno kvalifikovanim licima iz člana 31. ovog zakona neće biti dozvoljeno da vrše energetski audit za klijenta:
- a) koji u tom pravnom licu ima finansijski interes, uključujući, ali ne ograničavajući se na dionice;
 - b) za koga je učestvovao u finansiranju, izradi dijela plana, pripremi projekta, profesionalnom nadzoru izgradnje, izgradnji ili održavanju objekta za koji je zatražen energetski audit;
 - c) koji je član nadzornog odbora ili uprave, upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik, ili

d) kome je bračni drug i/ili srodnik u prvoj linji ili u pobočnoj liniji do trećeg stepena, zaključno, kao i po tazbini do drugog stepena, zaključno, član nadzornog odbora ili uprave, Upravnog odbora, predstavnik, punomoćnik ili zaposlenik.

Član 33.

(Certifikati o energijskoj efikasnosti zgrada)

(1) Na osnovu izvještaja iz stava (4) člana 32. ovog zakona, **lica koja imaju ovlaštenja iz člana 28. tč. a) i b) ovog zakona**, izdaju potvrdu o energijskoj efikasnosti zgrade ili dijela zgrade (u daljem tekstu: Certifikat), u skladu sa uredbom iz stava (4) člana 26. ovog zakona.

(2) Certifikat iz stava (1) ovog člana, između ostalog, sadrži:

- a) energijske karakteristike zgrade;
- b) referentne vrijednosti;
- c) preporuke koje su tehnički izvodljive za izgradnju, isplative i utiču na poboljšanje energijskih karakteristika zgrade.

(3) Certifikat iz stava (1) ovog člana se izdaje na period do deset godina.

(4) **Registar izdatih certifikata vodi Agencija.**

Član 34.

(Podaci o energijskim karakteristikama zgrada)

Pravna lica iz člana 18. stav (1) ovog zakona dužna su da, na zgradama koje koriste za obavljanje djelatnosti, na vidnom mjestu postave tablu na kojoj će se postaviti prva stranica Certifikata.

Član 35.

(Eko-dizajn proizvoda)

Proizvodi koji koriste energiju mogu biti izloženi na tržištu samo ako ispunjavaju uslove propisane za takav proizvod, ukoliko je njihova usaglašenost sa zahtjevima potvrđena u propisanoj proceduri i ako su označeni u skladu sa propisima koji se donose za tu vrstu proizvoda.

Član 36.

(Energijski audit sistema za grijanje)

(1) Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa ugrađenim sistemom centralnog grijanja na bazi tečnih, gasovitih ili čvrstih goriva, **nominalne snage više od 20 kW mora obezbijediti redovan energijski audit sistema za grijanje.**

(2) Energijski audit iz stava (1) ovog člana vršit će se u skladu sa ovim zakonom i **propisom koji donosi Ministar.**

(3) Propis iz stava (2) ovog člana obavezno sadrži:

- a) formu i sadržaj zahtjeva za provođenjem redovnih energijskih audita;
- b) **vremenske intervale za redovne energijske audite zavisno od tehničkih karakteristika sistema;**
- c) procedure za obavljanje redovnih energijskih audita;
- d) formu i sadržaj izvještaja o redovnom energijskom auditu;
- e) odgovornosti učesnika u energijskim auditima;
- f) kaznene odredbe.

(4) Izvještaj o redovnom energijskom auditu se sačinjava nakon izvršenog pregleda sistema za grijanje i sadrži:

- a) rezultate energijskog audita;
- b) preporuke za poboljšanje finansijske isplativosti rada sistema za grijanje.

(5) Preporuka iz stava (4) alineja b) ovog člana može biti zasnovana na najboljim raspoloživim tehnikama ili na dobrim iskustvima iz sličnih situacija na kojima je postignut visok nivo performansi sistema za centralno grijanje u skladu sa propisima.

(6) **Izvještaj o redovnom energijskom auditu se uručuje vlasniku ili upravitelju zgrade.**

Član 37.

(Energijski audit sistema za klimatizaciju)

(1) Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa ugrađenim sistemom za klimatizaciju nominalne snage 12 kW ili više mora obezbijediti redovan energijski audit uređaja.

(2) Energijski audit iz stava (1) ovog člana vrši se u skladu sa ovim zakonom i propisom koji donosi Ministar.

(3) Propis iz stava (2) ovog člana obavezno sadrži:

- a) formu i sadržaj zahtjeva za provođenjem redovnih energijskih audita;
- b) vremenske intervale za redovne energijske audite zavisno od tehničkih karakteristika sistema;
- c) procedure za obavljanje redovnih energijskih audita;
- d) formu i sadržaj izvještaja o redovnom energijskom auditu;
- e) odgovornosti učesnika u energijskim auditima;
- f) kaznene odredbe.

(4) Izvještaj o redovnom energijskom auditu se sačinjava nakon izvršenog pregleda sistema za klimatizaciju i sadrži:

- a) rezultate energijskog audita;
- b) preporuke za poboljšanje finansijske isplativosti rada sistema za klimatizaciju.

(5) **Preporuka iz stava (4) alineja b) ovog člana može biti zasnovana na najboljim raspoloživim tehnikama ili na dobrim iskustvima iz sličnih situacija na kojima je postignut visok nivo performansi sistema za centralno grijanje u skladu sa propisima.**

(6) Izvještaj o redovnom energijskom auditu se uručuje vlasniku ili upravitelju zgrade.

Član 38.

(Nezavisni sistem kontrole)

(1) Kontrolu provođenja postupka energijskih audita iz čl. 26., 36. i 37. ovog zakona, i izdavanja izvještaja iz člana 32. stav (4) ovog zakona provodi **Komisija za nezavisnu kontrolu provođenja postupka energijskih audita (u daljnjem tekstu: Komisija).**

(2) Komisija će provoditi kontrolu na osnovu slučajne selekcije, u najmanjem omjeru od 5% od svih godišnje izdatih izvještaja iz člana 32. stav (4) ovog zakona.

(3) Tokom kontrole Komisija će provjeriti vrijednost svih korištenih ulaznih podataka te izvršiti provjeru krajnjeg rezultata energijskog audita, te uvidom na licu mjesta i svrsihodnost preporuka datih izvještajem iz člana 32. stav (4) ovog zakona.

(4) Ukoliko Komisija kontrolom utvrdi povrede postupaka određenih uredbom iz člana 26. stav (4) ovog zakona, dat će preporuku federalnom ministru prostornog uređenja da pravnom licu ovlaštenom za obavljanje energijskih audita oduzme ovlaštenje za obavljanje energijskih audita.

Član 39.

(Komisija za nezavisnu kontrolu provođenja postupka energijskih audita)

(1) Komisiju, iz člana 38. ovog zakona, na prijedlog Stručnog odbora, rješenjem imenuje federalni ministar prostornog uređenja.

(2) Komisija se sastoji od četiri člana koji se imenuju iz reda eksperata, visoke stručne spreme, koji imaju relevantno iskustvo u kreiranju, pripremi ili primjeni pravila struke ili tehničke regulative iz područja energijske efikasnosti.

(3) Članovima Komisije pripada naknada za rad koja se finansira iz sredstava pravnog lica ovlaštenog za obavljanje energijskih audita čiji rad je predmet kontrole. Imenovanje, način rada i naknada za rad članova Komisije propisuje se uredbom iz člana 26. stav (4) ovog zakona.

VII. ENERGIJSKE USLUGE

Član 40.

(Obaveze dobavljača i distributera proizvoda koji koristi energiju)

(1) Dobavljači i/ili distributeri proizvoda koji koriste energiju (u daljnjem tekstu: proizvođa) dužni su da obezbijede tehničku dokumentaciju proizvoda na službenim jezicima Bosne i Hercegovine, u kojoj se navodi količina energije koja se troši upotrebom proizvoda u uobičajenim radnim uslovima.

(2) Dobavljači i/ili distributeri proizvoda dužni su da u promet stavljaju samo proizvode koji imaju naljepnicu sa podacima o energijskoj efikasnosti proizvoda.

(3) Naljepnica iz stava (2) ovog člana mora biti vidno istaknuta i fiksirana na proizvodu u objektu u kojem se proizvod prodaje, te vidljiva u oglasu kojim se proizvod reklamira.

(4) Ministar, posebnim propisom, definiše izgled i sadržaj naljepnice iz stava (2) ovog člana u zavisnosti od vrste, kategorije, karakteristika i minimalnih zahtjeva za energijsku efikasnost proizvoda.

Član 41.

(Organizovanje energijske usluge)

(1) Operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom koji su u sastavu vertikalno i/ili horizontalno integrisanih energetskih subjekata, mogu da organizuju aktivnosti pružanja energijskih usluga u okviru integrisanog energetskog subjekta, pod uslovom razdvajanja računa za ove djelatnosti ili angažovanjem nezavisnog vršioca energijskih usluga.

(2) S ciljem realizacije aktivnosti iz stava (1) ovog člana, operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom informacije o ponudi za obavljanje energijskih usluga objavljuju na vlastitoj internet stranici i/ili u medijima.

(3) Ponuda za obavljanje energijskih usluga mora da sadrži podatke o indikatorima energijske efikasnosti, mjerama energijske efikasnosti, vršiocu energijskih usluga, cijenama, mehanizmima finansiranja, modelu ugovora i druge informacije.

(4) Mali operatori distributivnog sistema i/ili mali snabdjevači, nisu dužni da ponude i promovišu energijske usluge.

Član 42.

(Ugovori o energijskom efektu)

(1) Ugovor o energijskom efektu se sačinjava u pisanoj formi i, pored ostalih odredbi, sadrži sljedeće:

- a) nazive ugovornih strana (uključujući i treća lica, ako učestvuju u finansiranju);
- b) podatke o osnovnoj potrošnji energije u zgradi;
- c) procjenu energijske efikasnosti;
- d) utvrđivanje energijske i finansijske uštede i ostvarivanje garantovane uštede;
- e) način finansiranja ulaganja u mjere poboljšanja energijske efikasnosti;
- f) način plaćanja energijske usluge, i pravni lijek u slučaju neizvršavanja obaveza plaćanja;
- g) plan mjerenja i verifikacije ušteta i
- h) druga prava i obaveze ugovornih strana.

(2) Sredstva za pružanje energijskih usluga obezbjeđuje: distributer energenata, operator distributivnog sistema, mali snabdjevač i/ili vlasnik objekta, u potpunosti ili djelimično, iz svojih vlastitih izvora ili kroz finansiranje treće strane putem **društva za energijske usluge (ESCO)**.

(3) Vrijednost investicije u primjeni mjera energijske efikasnosti se otplaćuje od uštede energije realizovane u odnosu na osnovnu potrošnje energije u zgradi.

(4) U pružanju energijskih usluga ESCO u cijelosti ili djelimično preuzima finansijski, tehnički i komercijalni rizik u primjeni mjera energijske efikasnosti, a na osnovu izrađene detaljne studije izvodljivosti što se definiše ugovorom iz stava (1) ovog člana.

(5) **Nacrt modela ugovora, posebnim propisom, donosi Ministar.**

Član 43.

(Obezbjeđenje individualnih uređaja za mjerenje potrošnje energije)

(1) Operator distributivnog sistema, snabdjevač energijom, mali operator distributivnog sistema i mali snabdjevač dužni su da krajnjim potrošačima energije ugrade vlastite individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije nabavljene po konkurentnim cijenama, odnosno, **da ugradi atestiran uređaj samostalno nabavljen od strane krajnjeg potrošača energije,** za svaki dio zgrade koji predstavlja nezavisnu cjelinu a koji će krajnjim potrošačima energije pružiti tačne podatke o trenutnoj i ukupnoj potrošnji energije i vremenu korištenja, gdje god je to tehnički izvodljivo i finansijski opravdano u odnosu na moguće uštede energije.

(2) Pravna lica iz stava (1) ovog člana dužna su instalirati individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije, u slučaju kada postojeći uređaj za mjerenje potrošnje energije mora da bude zamijenjen, ili kada se vrši rekonstrukcija zgrade, ili rekonstrukcija priključka na mrežu snabdjevača, **osim ako je to tehnički neizvodljivo ili finansijski neisplativo u odnosu na procijenjene uštede na vremenski period od 5 godina, što se utvrđuje provođenjem energijskog audita.**

(3) **Pravna lica iz stava (1) ovog člana dužna su svake godine, u prvih 5 godina od stupanja na snagu ovog zakona, instalirati najmanje po 2% individualnih mjernih uređaja krajnjim potrošačima energije od ukupnog broja krajnjih potrošača energije, a zatim svake slijedeće godine po 10%.**

(4) Lica iz stava (1) ovog člana, moraju da obezbijede da se, ukoliko je to tehnički izvodljivo, obračun i fakturisanje potrošnje energije zasniva na stvarnoj potrošnji energije. Uz fakturu/račun se dostavljaju i odgovarajuće informacije koje krajnjim potrošačima energije daju detaljan izvještaj o trenutnim troškovima energije.

(5) Informacije iz stava (4) ovog člana treba da sadrže i podatke o:

- a) integralnim troškovima za potrošenu električnu energiju;

- b) trenutne cijene i stvarnu potrošnju energije;
- c) poređenje sadašnje energijske potrošnje sa potrošnjom u istom periodu prethodne godine, po mogućnosti u grafičkoj formi;
- d) gdje god je to moguće i korisno, poređenje potrošnje energije sa prosječnom ili standardnom potrošnjom energije u istoj kategoriji;
- e) kontakt informacije za krajnjeg potrošača energije o organizacijama koje se bave energijskim uslugama i koje mogu pružiti informacije o eventualnim mjerama za poboljšanje energijske efikasnosti.

(6) Obračun na bazi stvarne potrošnje energije, vrši se u redovnim intervalima kako bi se omogućilo korisnicima da efikasno prate i koriguju svoju stvarnu potrošnju energije, a najveći interval obračuna ne treba biti veći od mjesec dana.

(7) Obračun mora biti prikazan na jasan i razumljiv način u, ili uz, ispostavljeni račun/fakturu.

(8) Snabdjevači energijom krajnjih potrošača energije moraju najmanje jednom godišnje uz račune/fakture, ili na drugi primjeren način, informisati krajnje potrošače energije o uticaju načina potrošnje energije na okoliš i održivi razvoj, te na pogodan način obrazovati i usmjeravati kupce da racionalno i efikasno koriste energiju.

VIII. FINANSIRANJE POBOLJŠANJA ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

Član 44.

(Ekonomski podsticaji)

(1) Provedbeni propis o podsticajnim mjerama, načinu njihove raspodjele i definisanju kriterija za podsticanje energijske efikasnosti donosi Vlada na prijedlog Ministarstva u saradnji sa Federalnim ministarstvom prostornog uređenja.

(2) Podsticajne mjere mogu da koriste pravna lica koja primjenjuju tehnologije i proizvode koji promovišu energijsku efikasnosti.

Član 45.

(Finansiranje)

(1) Podsticaj kantonima i jedinicama lokalne samouprave za poboljšanje energijske efikasnosti može biti ostvaren iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Fonda, samo u slučaju kada se poduzimaju aktivnosti koje su u skladu sa EEAPF.

(2) Kantoni i jedinice lokalne samouprave mogu samostalno finansirati pojedine aktivnosti pod uslovom da te aktivnosti nisu u suprotnosti sa EEAPF.

IX. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA

Član 46.

(Informacioni sistem Federacije Bosne i Hercegovine)

(1) S ciljem obezbjeđenja najvećeg nivoa dostupnosti informacija, do uspostavljanja Agencije, **Fond uspostavlja, vodi i održava informacioni sistem energijske efikasnosti.**

(2) Podaci o mehanizmima za energijsku efikasnosti, finansijski i pravni okviri usvojeni sa ciljem postizanja indikativnih ciljeva za uštedu energije moraju biti javno objavljeni i prosljeđeni relevantnim učesnicima na tržištu.

(3) Podaci iz stava (2) ovog člana obuhvataju:

- a) Strategiju energijske efikasnosti iz člana 11. ovog zakona;
 - b) implementaciju aktivnosti i mjera predviđenih Akcionim planom iz člana 12. ovog zakona;
 - c) indikativne ciljeve iz člana 4. ovog zakona;
 - d) izvještaj o realizaciji EEAPF-a iz stava (3) člana 12. ovog zakona uključujući i izvještaj o finansijskim sredstvima za njihovo sprovođenje;
 - e) planove i izvještaje u skladu sa čl. 13.,14., 15. i 16. ovog zakona;
 - f) podatke o ostvarenoj uštedi energije;
 - g) podatke o Energijskoj efikasnosti po sektorima;
 - h) izvještaj iz člana 17. ovog zakona;
 - i) izvještaj iz člana 19. ovog zakona;
 - j) javni registar u skladu sa članom 29. stav (4) ovog zakona;
 - k) izvještaj iz člana 32. stav (7) ovog zakona;
 - l) dobru praksu u sektoru energijske efikasnosti, i,
 - m) sve druge relevantne informacije u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima.
- (4) Informacije prikupljene u skladu sa stavom (3) ovog člana, sadržavaju sljedeće:
- a) sprovedene aktivnosti i mjere za postizanje pojedinačnih indikativnih ciljeva;
 - b) realizovane projekte za postizanje indikativnih individualnih ciljeva koje finansira Fond;
 - c) stvarnu prodaju energije za krajnje korisnike u prethodnoj kalendarskoj godini;
 - d) odnos količine industrijske proizvodnje i/ili usluga i energije koja se koristi u procesu;
 - e) energijske indikatore zgrada, u skladu sa članom 26. ovog zakona;
 - f) energijske indikatore tehničkih sistema u zgradama i objektima u skladu sa čl. 36. i 37. ovog zakona;
 - g) informacije o ostalim aktivnostima u vezi sa primjenom ovog zakona i podzakonskih akata.
- (5) Licima iz člana 19. stav (1) ovog zakona Fond je obavezan, na zahtijev, dostaviti tražene podatke iz informacionog sistema.
- (6) Nadležnim ministarstvima Fond svakih šest mjeseci dostavlja podatke iz informacionog sistema izvještajem definisanim propisom iz člana 48. ovog zakona.

Član 47.

(Lice koja pruža informacije)

Informacije u skladu sa članom 46. ovog zakona obezbjeđuju se od:

- a) distributera energenata, operatora distributivnog sistema, malih operatora distributivnog sistema, snabdijevača i malih snabdjevača;
- b) velikih potrošača;
- c) vlasnika objekata;
- d) vlasnika sistema za centralno grijanje i sistema za klimatizaciju;
- e) resornih ministarstava, kantona, jedinica lokalne samouprave;
- f) Fonda;
- g) vršilaca energijskih usluga.

Član 48.

(Sadržaj, struktura i način upravljanja informacijama)

Ministar će posebnim propisom odrediti sadržaj, strukturu i način prikupljanja i pružanja informacija, formu i sadržaj izvještavanja.

X. UPRAVNI NADZOR I INSPEKCIJA

Član 49. (Nadzor)

Upravni nadzor obuhvata nadzor nad primjenom odredbi ovog zakona i drugih propisa, nadzor nad obavljanjem poslova određenih ovim Zakonom, nadzor nad zakonitošću upravnih i drugih akata koje donose nadležni organi kao i nadzor nad njihovim postupanjem obavlja Ministarstvo i Federalno ministarstvo za prostorno uređenje, svako u okviru svojih nadležnosti, u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim Zakonom, Zakonom o organizaciji organa uprave ("Službene novine Federacije BiH", broj: 35/05) i Zakonom o upravnom postupku u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 2/98 i 48/99). Ovo ne isključuje i saradnju sa drugim nadležnim organima i organizacijama.

Član 50. (Inspekcija)

(1) Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona vrše Tržišno-turistička, Tehnička inspekcija i Urbanističko-ekološka inspekcija Federalne uprave za inspeksijske poslove, u skladu sa Zakonom o inspekcijama u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 69/05) i građevinske inspekcije ustanovljene propisima na kantonalnom nivou.

(2) Prilikom vršenja inspekcije, inspektor ima pravo na slobodan pristup:

- a) prostoru nad kojim se vrši inspekcija;
- b) bilo kojem dokumentu od značaja za predmet inspekcije.

(3) Lice odgovorno za prostor nad kojim se vrši inspekcija će uložiti svaki razuman napor da olakša poslove vršenja inspekcije, a posebno će:

- a) obezbijediti nesmetan pristup inspektoru u sve prostorije u redovnom radnom vremenu administrativnog osoblja;
- b) imenovati predstavnika koji će direktno pomoći inspektoru;
- c) podnijeti sve relevantne dokumente neophodne za pregled, i, generalno,
- d) izvršiti svaku razumnu radnju da olakša rad inspekcije.

Ni u jednom trenutku, prije, za vrijeme ili poslije inspeksijskog pregleda, lice zaduženo za pomoć inspektoru neće ni na koji način ometati vršenje inspeksijskog pregleda.

(4) Inspektor će nakon izvršenog inspeksijskog pregleda pripremiti izvještaj sa nalazima inspekcije sa svim relevantnim podacima i dokumentima. Izvještaj će biti poslat licu nadležnom za pregledani prostor u roku od 14 dana od dana vršenja inspekcije. Odgovorno lice će u roku od 14 dana od dana prijema izvještaja dostaviti prigovor na nalaz uz dostavljanje dokaza u prilog svojih tvrdnji. Inspektor će u roku od 14 dana od dana prijema prigovora ispitati prigovor i dostaviti konačni izvještaj odgovornom licu.

(5) Na osnovu izvještaja, Inspektor za energetske efikasnosti može:

- a) izdati instrukciju o tome kako treba da se postupa;

b) izreći mjere i preduzeti aktivnosti u skladu sa zakonom.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 51. (Javni sektor)

Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u javnom organu, kada se utvrdi da javni organ ne poštuje odredbu iz člana 26. stav (5) ovog zakona.

Član 52. (Veliki potrošači)

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se veliki potrošač za prekršaj, ako:

- a) ne donese program poboljšanja energijske efikasnosti u skladu sa članom 16. stav (1) ovog zakona;
- b) ne dostavi godišnji program poboljšanja energijske efikasnosti i izvještaj u skladu sa članom 16. st. (3) i (4) ovog zakona;
- c) ne dostavi podatke o godišnjoj potrošnji energije u skladu sa članom 19. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se odgovorno lice velikih potrošača za bilo koji prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 53. (Operator distributivnog sistema)

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se operator distributivnog sistema za prekršaj, ako:

- a) ne dostavi Izvještaj, kako je navedeno u članu 17. stav (1) ovog zakona;
- b) ne organizuje ponudu energijskih usluga za krajnje potrošače u skladu sa odredbom člana 17. stav (4) ovog zakona;
- c) ne ugrade individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije u skladu sa odredbama člana 43. st (1), (2) i (3) ovog zakona;
- d) dostavlja račun/fakturu krajnjim kupcima energije bez informacija iz člana 43. stav (5) ovog zakona;

(2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se odgovorno lice operatera distributivnog sistema za bilo koji prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 54. (Snabdjevači energijom)

(1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se snabdjevač energijom za prekršaj, ako:

- a) ne dostavi Izvještaj, kako je navedeno u članu 17. stav (1) ovog zakona;
- b) ne organizuje ponudu energijskih usluga za krajnje kupce, u skladu sa odredbom člana 17. stav (4) ovog zakona;

- c) dostavlja račun/fakturu krajnjim kupcima energije bez informacija iz člana 43. stav (5) ovog zakona,
 - d) ne ugrade individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije u skladu sa odredbama člana 43. st. (1), (2) i (3) ovog zakona.
 - e) postupi suprotno odredbi člana 43. stav (8) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se odgovorno lice snabdijevača za bilo koji prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 55.
(Ovlašteno pravno lice)

- (1) Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se pravno lice ovlašteno za obavljanje energijskih audita za prekršaj, ako:
- a) postupa suprotno odredbi člana 32. stav (2) ovog zakona
 - b) ne odgovori na zahtjev klijenta, kako je definisano u članu 32. stav (3) ovog zakona;
 - c) ne dostavi jednom godišnje izvještaj, kako je definisano u članu 32. stav (7) ovog zakona;
 - d) obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi člana 32. stav (5) ovog zakona;
 - e) stručno kvalifikovano lice, zaposleno u pravnom licu, obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi člana 32. stav (9) ovog zakona.
 - f) ne dostavi Agenciji podatke potrebne za upis u Registar izdatih Certifikata.
- (2) Pravnom licu iz stava (1) ovog člana, koje napravi dva ili više prekršaja u toku jedne kalendarske godine, će se povući ovlaštenje za vršenje energijskih audita u skladu sa članom 27. stav (5) ovog zakona.
- (3) Pravno lice kojem je oduzeto ovlaštenje za vršenje energijskih audita i energijsko certificiranje, moći će da podnese novi zahtjev za izdavanje ovlaštenja u roku, ne kraćem od tri godine nakon izdavanja akta kojim je proglašeno odgovornim za prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 56.
(Ovlašteno fizičko lice)

- (1) Novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM kaznit će se fizičko lice ovlašteno za obavljanje energijskih audita za prekršaj, ako:
- a) postupa suprotno odredbi člana 32. stav (2) ovog zakona
 - b) ne odgovori na zahtjev klijenta, kako je definisano u članu 32. stav (3) ovog zakona;
 - c) ne dostavi jednom godišnje izvještaj, kako je definisano u članu 32. stav (7) ovog zakona;
 - d) obavlja energijski audit za klijenta suprotno odredbi člana 32. stav (6) ovog zakona;
 - e) ne dostavi Agenciji podatke potrebne za upis u Registar izdatih Certifikata.
- (2) Fizičkom licu iz stava (1) ovog člana, koje napravi dva ili više prekršaja u toku jedne kalendarske godine, će se povući ovlaštenje za vršenje energijskih audita u skladu sa članom 27. stav (5) ovog zakona.
- (3) Fizičko lice kojem je oduzeto ovlaštenje za vršenje energijskih audita i energijsko certificiranje, moći će da podnese novi zahtjev za izdavanje ovlaštenja u roku, ne

kraćem od tri godine nakon izdavanja akta kojim je proglašeno odgovornim za prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 57.

(Isporučilac i distributer proizvoda koji koriste energiju)

(1) Novčanom kaznom od 3.000 KM do 7.000 KM kaznit će se isporučilac ili distributer proizvoda koji koriste energiju za prekršaj ako ne obezbijedi informacije o proizvodima ili stavlja netačne informacije na naljepnicama energijske efikasnosti iz člana 40. ovog zakona ili upotrebljava naljepnice iz člana 40. ovog zakona na nedozvoljen način.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se odgovorno lice isporučioaca ili distributera proizvoda koji koriste energiju za prekršaj iz stava (1) ovog člana.

Član 58.

(Fond)

Novčanom kaznom od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se odgovorno lice u Fondu ako ne postupi u skladu sa članom 46. st. (5) i (6) ovog zakona.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 59.

(Podzakonski akti)

(1) Sljedeći podzakonski akti neophodni za sprovođenje ovog zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu:

- Metodologija iz člana 4. stav (4)
- Propis iz člana 16. stav (7)
- Obrazac iz člana 17. stav (2)
- Pravilnik iz člana 24. stav (3)
- Lista iz člana 25. stav (3)
- Uredba iz člana 26. stav (4)
- Odluka iz člana 26. stav (9)
- Uredba iz člana 27. stav (3)
- Propis iz člana 29. stav (5)
- Rješenje iz člana 30. stav (2)
- Rješenje iz člana 39. stav (1)
- Propis iz člana 40. stav (4)
- Nacrt modela ugovora iz člana 42. stav (5)
- Propis iz člana 49.

(2) Propis iz člana 26. stav (10) ovog zakona donijet će se u roku od šest mjeseci od objave Komparativnog metodološkog okvira, definisanog članom 5. Direktive 2010/31/EU, u Službenom glasniku Evropske unije.

Član 60.

(Planovi održivog upravljanja energijom - SEAP)

Planovi održivog upravljanja energijom (SEAP) lokalnih zajednica, napravljeni u okviru projekta „Sporazum gradonačelnika“, se priznaju kao Program iz člana 15. stav (1) ovog zakona, pod uslovom da su usklađeni sa Planom iz člana 14. stav (1) ovog zakona.

Član 61.
(Usklađivanje sa ovim zakonom)

U slučaju da su odredbe drugih zakona i propisa u suprotnosti sa ovim zakonom primjenjivaće se ovaj zakon.

Član 62.
(Odgoda početka primjene odredbe)

Odredbe člana 40. stav (2) ovog zakona primjenjuju se šest mjeseci nakon stupanja na snagu propisa iz člana 40. stav (4) ovog zakona.

Član 63.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

**OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O ENERGIJSKOJ EFIKASNOSTI
U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o energijskoj efikasnosti sadržan je odredbi III.1.tačka f.), koji je izmjenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI Ustava Federacije Bosne i Hercegovine prema kojoj je propisana isključiva nadležnosti Federacije u

utvrđivanju energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture.

II USKLAĐENOST SA ZAKONODAVSTVOM EVROPSKE UNIJE

Ovaj zakon je djelimično usklađen sa Direktivom 2006/32/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 05.aprila 2006. godine koja se odnosi na energetske efikasnosti u krajnjoj potrošnji i energetske usluge, kao i sa Direktivom 2010/31/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 19.maj 2010. godine koja se odnosi na energetske karakteristike zgrada i Direktivom 2010/30/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 19.maja 2010. godine o označivanju potrošnje energije, i ostalih resursa, na oznakama energetske efikasnosti i u standardnim informacijama o proizvodu koji koristi energiju. Nakon donošenja podzakonskih propisa predviđenih prednacrtom zakona, smatramo da će se izvršiti jedan od zadataka zakona, a to je preuzimanje svih odredbi gore nabrojanih direktiva u zakonodavstvo FBiH.

III RAZLOZI ZA DONOŠENJE NOVOG ZAKONA I NJEGOVA PRIMJENA

Usklađivanje cjelokupnog zakonodavnog okvira sa direktivama Evropske unije je obaveza, kako Bosne i Hercegovine, tako i entiteta a koja proističe iz potpisanog Ugovora o osnivanju energetske zajednice 2006. godine. Zbog ustavne nadležnosti u oblasti energije koja se odnosi na unutrašnje uređenje i implementaciju direktiva o energetske efikasnosti u domaće zakonodavstvo, usklađivanje zakona iz ove oblasti se vrši na entitetskom nivou, što i jeste razlog zbog kojeg se pristupilo izradi harmonizovanih entitetskih zakona o energetske efikasnosti.

Evropska unija je energetske efikasnosti prepoznala kao jedan od ključnih načina za postizanje ciljeva održivog energetske razvoja koji se odnose na:

- smanjenje negativnih utjecaja na okoliš iz energetske sektora,
- mogućnost poboljšanja sigurnosti snabdijevanja energijom i
- zadovoljavanje rastuće potrošnje energije bez značajnijih poremećaja.

Energetske efikasnosti je posebno značajna kao ekonomski djelotvoran način postizanja Kyoto ciljeva vezanih za smanjenje emisija CO₂.

Zakon o energetske efikasnosti je jedan od primjera usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa evropskim zakonodavstvom, koji će, nakon provođenja kompletne procedure i usvajanja, rezultovati stvaranjem uslova za poboljšanje efikasnosti krajnje potrošnje energije u Federaciji BiH, odnosno, smanjenjem energetske intenzivnosti.

Bitno je navesti da je, ne mijenjajući suštinski način rješavanja određenih pitanja, kroz izuzetno široku i svobuhvatnu javnu raspravu, na osnovu brojnih primjedbi, komentara i mišljenja, prvobitni tekst Nacrta zakona unaprijeđen.

Ovim zakonom uređuju se: energetske efikasnosti u krajnjoj potrošnji čije je povećanje djelatnost od općeg interesa, donošenje i sprovođenje planova za unapređenje energetske efikasnosti, mjere za poboljšanje energetske efikasnosti uključujući energetske usluge i energetske audite, obaveze javnog sektora, obaveze velikih potrošača, prava potrošača u pogledu primjene mjera energetske efikasnosti, način finansiranja poboljšanja energetske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energetske efikasnosti.

Svrha ovog zakona je da se ostvare ciljevi održivog energetske razvoja: smanjenje negativnih uticaja na okoliš, povećanje sigurnosti snabdijevanja energijom,

zadovoljenje potreba za energijom krajnjih potrošača i ispunjenje međunarodnih obaveza koje je preuzela Bosna i Hercegovina u pogledu smanjenja emisija gasova staklene bašte, primjenom mjera energijske efikasnosti u krajnjoj potrošnji.

Ovaj zakon se ne primjenjuje na energijsku efikasnost u instalacijama za proizvodnju, prenos, distribuciju i transformaciju energije.

Postupajući po odredbi člana 27. Poslovnika o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ br. 6/10, 37/10 i 62/10), obrađivač je zatražio mišljenje Ureda za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije i u toku rada na prednacrtu i nacrtu ovog zakona. U svom mišljenju na tekst prednacrtu zakona Ured za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, dostavljen predlagaču aktom br: 03-07-02/1-17-378/12 od 25.04.2012.g., a na koji se poziva i svojim dopisom 03-07-02/1-17-560/14 od 26.05.2014. godine kojim je dostavio mišljenje o nacrtu istog zakona, je primjedbom br. 5. sugerisao da se u tekst prednacrtu navedu nadležnosti, ovlaštenja i odgovornosti, rukovodnu strukturu, obaveze i rok formiranja Agencije za energijsku efikasnost (u daljnjem tekstu: Agencije).

Na osnovu ove primjedbe u tekst Prijedloga zakona su ugrađene nadležnosti buduće Agencije (član 6.) što podrazumjeva da, u tom domenu, Agencija ima i ovlaštenja i odgovornosti, koje će se utvrditi odgovarajućim aktima nakon uspostave. Obzirom da trenutne **ekonomske prilike ne dozvoljavaju formiranje Agencije, predlagač je odlučio zakonom odgoditi njeno formiranje do trenutka kad uslovi budu adekvatni, a obavljanje poslova iz domena Agencije prenio na resorno ministarstvo.** Obzirom na naprijed navedene činjenice dio primjedbi Ureda za zakonodavstvo, koji se odnosi na rukovodnu strukturu i rok formiranja Agencije, će se definisati vladinim aktom predviđenim u članu 5. stav (4) Prijedloga zakona.

Nadalje, Ured za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije je, primjedbom br. 9. mišljenja na tekst prednacrtu zakona, sugerisao da se pojasni na koji način će se vršiti finansiranje programa za poboljšanje energetske efikasnosti. Ova primjedba, takođe, nije uvrštena u tekst Prijedloga zakona iz dva razloga. Prvi, iz razloga što je članom 27. Zakona o Fondu za zaštitu okoliša FBiH već predviđeno da lokalna samouprava koristi bilo koji od, u pomenutom članu, nabrojanih oblika finansiranja, i drugi, zbog činjenice da će Vlada donijeti poseban propis kojim će definisati način prikupljanja sredstava u Fond i mehanizme finansiranja energetske efikasnosti, predviđen članom 17. stav (5) Prijedloga zakona.

Tekst Zakona o energijskoj efikasnosti podijeljen je u 12 (dvanaest) poglavlja:

I – OPŠTE ODREDBE (članovi 1.- 3.)

Članom 1. i 2. Zakona o energijskoj efikasnosti propisano je šta se uređuje ovim zakonom i koji se ciljevi žele ostvariti, a to je navedeno u razlozima za donošenjem ovog zakona..

Članom 3. propisane su definicije koje se primjenjuju u ovom zakonu, a ima ih ukupno 49 (četrdesetdevet).

II INDIKATIVNI CILJEVI (član 4.)

Članom 4. je definisano da se indikativni ciljevi Federacije Bosne i Hercegovine u ostvarivanju ušteda u potrošnji energije utvrđuju Akcionim planom za energijsku

efikasnosti Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: EEAPF), a na osnovu obaveza utvrđenih Nacionalnim akcionim planom energijske efikasnosti Bosne i Hercegovine (NEEAP), te da je EEAPF sastavni dio Nacionalnog akcionog plana energijske efikasnosti Bosne i Hercegovine.

III NADLEŽNOST ZA PROVOĐENJE POLITIKE ENERGIJSKE EFIKASNOSTI (članovi 5.- 10.)

Članovima 5. i 6. se daje pravni okvir za uspostavu Agencije za energijsku efikasnost (u daljnjem tekstu: Agencija), na način da se definiše da je Agencija neprofitna organizacija, sa svojstvom pravnog lica, za obavljanje stručnih poslova na unapređenju uslova i mjera za racionalnu upotrebu i štednju energije i energenata, kao i poboljšanje energijske efikasnosti u svim sektorima potrošnje energije.

Članom 7. se zadužuje Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) da do uspostavljanja Agencije organizuje poslove koji će obezbjediti postizanje indikativnih ciljeva u saradnji i koordinaciji sa Federalnim ministarstvom prostornog uređenja, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija, a u skladu s njihovim nadležnostima.

Članom 8. utvrđena je nadležnost Ministarstva za provođenje politike poboljšanja energijske efikasnosti.

Članom 9. utvrđena je nadležnost Kantona za provođenje politike poboljšanja energijske efikasnosti, te pružanje stručne pomoći jedinicama lokalne samouprave na izradi programa poboljšanja energijske efikasnosti radi njihovog usklađivanja sa EEAPF-om

Članom 10. utvrđena je nadležnost jedinica lokalne samouprave da:

- a) upravljaju energijom u zgradama, odnosno objektima koje koriste za obavljanje djelatnosti organi lokalne samouprave, javne službe i javna preduzeća čiji je osnivač lokalna samouprava;
- b) informišu građane o mogućnostima poboljšanja energijske efikasnosti, značaju i efektima primjene mjera energijske efikasnosti;
- c) utvrđuju podsticajne mjere za poboljšanje energijske efikasnosti na svom području i
- d) uspostavljaju i vode informacioni sistem potrošnje energije u objektima iz alineje a. ovog člana.

IV STRATEŠKI DOKUMENTI ENERGIJSKE EFIKASNOSTI (članovi 11.- 17.)

Članom 11. je propisano da je Strategija energijske efikasnosti sastavni dio energijske strategije Federacije, i da se sastoji od

- a) Politike za provođenje energijske efikasnosti;
- b) Strateškog plana za implementaciju ciljeva energijske efikasnosti koji sadrži:
 - 1) indikativne ciljeve za uštedu energije;
 - 2) smjernice za postizanje indikativnih ciljeva;
- c) Akcionog plana koji definiše implementaciju strateškog plana.

- da Ministarstvo izrađuje, Vlada Federacije BiH predlaže, a Parlament Federacije BiH donosi Strategiju.

- da se Strategija usvaja za period od najmanje deset godina.

Članom 12. definisan je Akcioni plan za energijsku efikasnost u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: EEAPF), te je utvrđeno da ga priprema Ministarstvo u saradnji sa nadležnim ministarstvima, a da ga donosi Vlada.

EEAPF je usklađen sa Strategijom i sadrži:

- a) indikativne ciljeve za uštedu energije za period od tri godine;
- b) mjere energijske efikasnosti za ostvarivanje indikativnih ciljeva za uštedu energije
- c) vremenski okvir za sprovođenje mjera za postizanje indikativnih ciljeva;
- d) procjenu rezultata napretka u ostvarivanju ciljeva iz prethodnog EEAPF-a (osim za prvi EEAPF) neposredno prije donošenja novog i
- e) procjenu finansijskih i drugih sredstava potrebnih za sprovođenje EEAPF-a, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Ministarstvo će pratiti provođenje EEAPF-a i podnijeti izveštaj o njegovoj realizaciji na usvajanje Vladi najkasnije do 30. aprila u tekućoj godini, za prethodnu godinu.

Izmjene i dopune EEAPF-a vrše se po proceduri iz stava (1) ovog člana.

Članom 13. propisano je šta obuhvata operativni plan, način donošenja, finansiranje.

Članom 14. utvrđena je obaveza kantona da, u roku od šest mjeseci od dana donošenja EEAPF-a, donesu Plan energijske efikasnosti na svom području, te utvrđena obaveza da Plan mora biti usaglašen sa Strategijom i EEAPF-om.

Članom 15. utvrđena je obaveza jedinica lokalne samouprave da u roku od šest mjeseci od dana donošenja kantonalnih planova energijske efikasnosti, donesu Program poboljšanja energijske efikasnosti na svom području, te utvrđena obaveza da taj Program mora biti usaglašen sa Strategijom i EEAPF-om.

Članom 16. utvrđena je obaveza Velikih potrošača, da u roku od 90 dana od dana donošenja Plana energijske efikasnosti kantona, donesu program poboljšanja energijske efikasnosti za period od tri godine, propisan je sadržaj programa, te obaveza Velikih potrošača da sprovedu mjere poboljšanja energijske efikasnosti, kao i da se:

- a) uspostavi adekvatna organizaciona struktura za **upravljanje** energijom i **odredi lice odgovorno** za upravljanje energijom;
- b) obezbijedi sprovođenje energijskih audita i primjena ekonomski isplativih mjera energijske efikasnosti;
- c) uspostavi odgovarajući informacioni sistem kojim će obezbijediti evidenciju praćenja potrošnje energije.

Članom 17. propisana je obaveza Distributera energenata, operatora distributivnog sistema i snabdjevač energijom da podnose izveštaj o radu Ministarstvu jednom godišnje, kao i da Izveštaj iz prethodnog stava obuhvata:

- a) pregled isporučene energije i energenata, prema strukturi krajnjih potrošača energije, kategoriji i vrsti potrošnje;
- b) geografsku lokaciju njihovih krajnjih potrošača energije;
- c) procjenu stanja energijske efikasnosti krajnjih potrošača energije;
- d) prijedloge za mjere poboljšanja energijske efikasnosti kod krajnjih potrošača energije;
- e) druge podatke, koji mogu da budu relevantni za energijsku efikasnost kod krajnjih potrošača energije.

Ovim članom pretviđena je i mogućnost da Vlada na prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, može donijeti poseban propis kojim će odrediti godišnju naknadu, koja se uplaćuje Fondu, u slučaju kojeg, Distributer energenata, operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom ne bi bili dužni omogućiti krajnjim potrošačima energije energijske usluge i energijske audite.

V MJERE ENERGIJSKE EFIKASNOSTI (članovi 18.- 23.)

Članom 18. propisano je da su Organi javne uprave, organizacije, regulatorna tijela, javne ustanove, agencije, jedinice lokalne samouprave i javna preduzeća dužna da vrše upravljanje energijom u prostorijama u kojima posluju,

- da upravljanje energijom obuhvata obuku i edukaciju svojih zaposlenih, kao i uspostavljanje i sprovođenje kriterijuma energijske efikasnosti u postupcima nabavke dobara i usluga.
- te da će u svrhu ispunjenja svojih obaveza, subjekti u javnom sektoru:
 - a) periodično, a najmanje jednom godišnje, analizirati potrošnju energije;
 - b) provoditi energijski audit, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima koji regulišu ovu oblast i obezbijediti dobijanje Certifikata o energijskoj efikasnosti objekata u funkciji javnog sektora;
 - c) usvojiti program efikasnosti krajnjeg korištenja energije;
 - d) implementirati mjere programa energijske efikasnosti;
 - e) provoditi, održavati i razvijati sistem informacija o energijskoj efikasnosti, a posebno sistem kontrole nad potrošnjom energije;
 - f) dostavljati, najmanje jednom godišnje, Agenciji i Ministarstvu podatke o ukupno utrošenoj energiji u skladu sa pravilima koja se tiču informacionog sistema energijske efikasnosti.

Članom 19. propisana je obaveza dostavljanje podataka o godišnjoj potrošnji energije odnosno

- da Jedinice lokalne samouprave i veliki potrošači dostavljaju Agenciji podatke o godišnjoj potrošnji energije u zgradama i izgrađenim objektima koje koriste, sa opisom faktora koji utiču na nivo potrošnje, ne kasnije od 1. marta tekuće godine za prethodnu godinu.
- ovi podaci obuhvataju:
 - Ukupnu potrošnju energije po energentima;
 - Ukupnu potrošnju energije po tipu zgrade, u okviru javnog sektora, (zgrade organa uprave; obrazovanje, kultura, drugo);
 - Korisne površine objekta;
 - Broj zaposlenih i broj korisnika, i
 - Ukupne troškove za energiju, po energentima za svaki tip zgrade.

Članom 20. propisano je da se Upotreba obnovljivih izvora energije za proizvodnju električne ili toplotne energije smatra mjerom energijske efikasnosti u smislu ovog zakona ako:

- a. je električna ili toplotna energija iz OIEiEK proizvedena na zgradi, ili pomoćnim objektima zgrade, u kojoj se koristi;
- b. specifični obnovljivi izvor energije nije već obuhvaćen podsticajnim mjerama ili ako električna energija proizvedena iz tog obnovljivog izvora energije nije namijenjena za prodaju.

kao i da fizička i pravna lica, koje koriste obnovljive izvore energije iz stava (1) ovog člana, mogu da koriste mjere stimulacije namijenjene za projekte energijske efikasnosti.

Članom 21. propisano je da će u skladu sa propisima koji regulišu oblast javnih nabavki, korisnici sredstava budžeta Federacije ili budžeta kantona ili jedinica lokalne samouprave, pri odlučivanju o izboru dobavljača u postupku javne nabavke, energijsku efikasnost robe i usluga ocjenjivati zajedno sa ostalim kriterijima i prioritet će biti dati, pod jednakim uslovima, za nabavku opreme i usluga koje omogućavaju veći stepen energijske efikasnosti.

Članovima 22., 23., , propisano je da je

- Pri prodaji ili iznajmljivanju zgrade ili dijela zgrade indikator energijske karakteristike zgrade ili dijela zgrade mora biti naveden u oglasu o prodaji ili iznajmljivanju. Predviđena je i 18-o mjesечna odgoda primjene ove odredbe.
- vlasnik zgrade prije prenosa prava vlasništva nad zgradom, sa prodavca na kupca, ili prije stupanja na snagu ugovora o zakupu zgrade ili dijela zgrade, prodavac, odnosno zakupodavac dužan da kupcu odnosno zakupoprimcu predoči na uvid Certifikat,
- subjekti javnog sektora pod jednakim uslovima mogu dati prednost objektima koji imaju viši nivo energijske efikasnosti dokumentovan energijskim certifikatom za dati objekat,
- investitor, uz zahtev za izdavanjem dozvole za upotrebu novog objekta ili za promjenu namjene građevine, dužan priložiti Certifikat o energijskoj efikasnosti zgrade.

VI ENERGIJSKI PREGLED I CERTIFICIRANJE (članovi 24.- 39.)

Članom 24. definišu se Energijske karakteristike zgrada, te stvara zakonska podloga za objavu Pravilnika o minimalnim zahtjevima za energijskim karakteristikama zgrada. Takođe uvodi se i obaveza o reviziji zahtjeva za energijskim karakteristikama zgrada koja se mora vršiti najmanje jednom u periodu od pet godina i mora uzeti u obzir tehnički progres u građevinskom sektoru

Članom 25. propisani su uslovi za nove zgrade, odnosno da svaki projekat za izgradnju nove zgrade, značajna obnova postojeće zgrade mora biti u skladu sa zahtjevima za energijskim karakteristikama zgrada, u skladu sa ovim zakonom te da prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje urbanističke saglasnosti za individualne objekte, zgrade ili grupe zgrada, investitor mora priložiti analizu upotrebe alternativnih sistema snabdijevanja energijom.

Članom 26. se propisuje da se Energijski pregled svih krajnjih potrošača, sektora javnih komunalnih usluga, uključujući domaćinstva, komercijalne potrošače i male i srednje industrijske potrošače, vrši isključivo na osnovu pravila struke, objektivno i potpuno nezavisno, da će odgovorna lica za zgrade čija je površina veća od 500 m² omogućiti energijske preglede zgrada, te da će se pravnim licima ovlaštenim za vršenje pregleda, obezbijediti dostupnim sve raspoložive podatke i tehničku dokumentaciju o zgradi koja se pregleda, da se Energijski pregled sastoji od:

- a) prikupljanje podataka,
- b) mjerenja krajnje potrošnje energije u zgradi,
- c) procjene energijske efikasnosti i
- d) identifikovanja mjera za uštedu energije

Na osnovu ovog člana, Vlada, na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva prostornog uređenja, uredbom propisuje:

- a) način, uslove i rokove provođenja energijskih audita,
- b) sadržaj izvještaja o energijskom auditu,
- c) način i metodologiju energijskog certificiranja zgrada uključujući definisanje vrste zgrada na koje se certifikat odnosi,
- d) sadržaj i izgled certifikata,
- e) zgrade javne namjene koje imaju obavezu energijskog audita i javnog izlaganja energijskog certifikata,
- f) tipove zgrada prema namjeni i broju sati grijanja,
- g) način utvrđivanja energijske klasifikacije zgrada,
- h) sadržaj i način vođenja registra pravnih i fizičkih lica ovlaštenih za obavljanje energijskih audita u vidu elektronske baze podataka,

- i) sadržaj i način vođenja registra uspješno obučenih stručno kvalifikovanih lica koja provode energijske audite,
- j) način i uslove provođenja nezavisne kontrole izvještaja o provedenim energijskim auditima i izdanim certifikatima,
- k) sadržaj i način vođenja registra izdatih certifikata te
- l) druga pitanja vezana uz provođenje energijskih audita i energijskog certificiranja zgrada.

Članom 27. se propisuju uslovi za obavljanje energijskog pregleda, te se utvrđuje da Energijiski pregled mogu da obavljaju samo pravna i fizička lica ovlaštena za obavljanje energijskog pregleda, te daju osnove **Uredbe koju donosi Vlada, na usaglašeni prijedlog Ministarstva i Federalnog ministarstva za prostorno uređenje, kojom će biti definisani svi detalji vezani** za izdavanje oovblaštenja za obavljanje energijskih audita.

Ovim članom se, takođe:

- definišu uslovi pod kojima federalni ministar prostornog uređenja može oduzeti ovlaštenje za obavljanje energijskih pregleda.
- zadužuje Federalno ministarstvo prostornog uređenjen da vodi javni registar pravnih lica ovlaštenih za obavljanje energijskih pregleda u vidu elektronske baze podataka, kao i registar uspješno obučenih stručno kvalifikovanih lica koja provode energijske preglede.

- zadužuje Federalno ministarstvo energije, rudarastva i industrije da pripremi propis po kojem će se vršiti energijski pregledi složenih tehničkih sistema.

Članovima 28 i 29. se propisuju vrste ovlaštenja i uslovi za obavljanje energijskih audita.

Članom 30. definisan je Stručni odbor za energijsku efikasnost.

Članovima 31. i 32. propisane su uslovi i dužnosti za stručno kvalifikovano lice i pravno i fizičko lice ovlašteno za obavljanje energijskih audita

Članom 33. propisan je sadržaj Certifikata o energijskoj efikasnosti zgrade i period važenja te istim članom zadužuje Agenciju da vodi javni registar izdatih Certifikata

Članom 34. propisana je obaveza organa javne uprave, organizacija, regulatornih tijela, javnih ustanova, agencija, jedinica lokalne samouprave i javnih preduzeća da na zgradama koje koristi za obavljanje djelatnosti, na vidnom mjestum, postave tabelu, na kojoj će se postaviti prva stranica Certifikata.

Članom 35. propisano je da proizvodi koji koriste energiju mogu biti izloženi na tržištu samo ako ispunjavaju uslove propisane za takav proizvod, ukoliko je njihova usaglašenost sa zahtjevima potvrđena u propisanoj proceduri i ako su označeni u skladu sa propisima koji se donose za tu vrstu proizvoda.

Članom 36. i 37. propisano je da Vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa ugrađenim sistemom centralnog grijanja na bazi tečnih, gasovitih ili čvrstih goriva, nominalne snage više od 20 kW i vlasnik zgrade ili posebnog dijela zgrade sa ugrađenim sistemom za klimatizaciju nominalne snage 12 kW ili više, mora obezbijediti redovan pregled uređaja, u skladu sa kojim se propisima vrši, i šta Izvještaj o redovnom pregledu sadrži.

Članovi 38. i 39. uvode nezavisnu kontrolu provođenja postupka energijskih pregleda.

VII ENERGIJSKE USLUGE (članovi 40.- 43.)

Članom 40. propisuje Obaveze dobavljača i distributera proizvoda koji koristi energiju da su dužni da obezbijede tehničku dokumentaciju aparata za domaćinstvo na svim službenim jezicima Bosne i Hercegovine u kojem se navodi količina energije koja se troši upotrebom aparata u uobičajenim radnim uslovima, da u promet stavljaju samo aparate koji imaju etiketu sa podacima o energijskoj efikasnosti proizvoda, da oznaka energijske efikasnosti aparata mora biti vidno istaknuta i fiksirana na aparatu u objektu u kojem se aparat prodaje.

Članom 41. se definišu uslovi pod kojima Operator distributivnog sistema i snabdjevač energijom, koji su u sastavu vertikalno i/ili horizontalno integrisanih energetske subjekata, mogu da organizuju aktivnosti pružanja energijskih usluga u okviru integrisanog energetske subjekta.

Član 42. se definiše Ugovor o energijskom efektu te se propisuje da se ovaj ugovor sačinjava u pisanoj formi i šta, pored ostalih odredbi koje mogu biti primjenjive, treba da sadrži.

Član 43. utvrđuje obavezu Operatoar distributivnog sistema, snabdjevača energijom, malog operatora distributivnog sistema i malog snabdjevača da krajnjim potrošačima energije ugrade vlastite individualne uređaje za mjerenje potrošnje energije nabavljene po konkurentnim cijenama, odnosno, da ugrade atestiran uređaj samostalno nabavljen od strane krajnjeg potrošača energije, za svaki dio zgrade koji predstavlja nezavisnu cjelinu a koji će krajnjim potrošačima energije pružiti tačne podatke o trenutnoj i ukupnoj potrošnji energije i vremenu korištenja, gdje god je to tehnički izvodljivo i finansijski opravdano u odnosu na moguće uštede energije.

VIII FINANSIRANJE POBOLJŠANJA ENERGIJSKE EFIKASNOSTI

(članovi 43.- 45.)

Članovi 44. i 45. regulišu Ekonomski podsticaj odnosno da provedbeni propis o podsticajnim mjerama, načinu njihove raspodjele i definisanju kriterija za podsticanje energijske efikasnosti donosi Vlada na prijedlog Ministarstva, da poticajne mjere mogu da koriste lica koja primjenjuju tehnologije i proizvode koji promovisu energijsku efikasnost, da podsticaj kantonima i jedinicama lokalne samouprave za poboljšanje energijske efikasnosti može biti ostvaren iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, samo u slučaju kada se poduzimaju aktivnosti koje su u skladu sa EEAPF-om.

IX UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA (članovi 46.- 48.)

Članovima 46., 47. i 48. definisan je Informacioni sistem energijske efikasnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Određeno je da s ciljem obezbjeđenja najvećeg nivoa dostupnosti informacija, do uspostavljanja Agencije, Fond uspostavlja, vodi i održava informacioni sistem energijske efikasnosti, koje informacije se radi uvrštavanja u sistem trebaju dostaviti, šta sadrže i ko ih dostavlja.

X NADZOR (članovi 49.- 50.)

Članovima 49. i 50. propisano je da Upravni nadzor obavlja Ministarstvo i Federalno ministarstvo prostornog uređenja, svako u okviru svojih nadležnosti, u skladu sa ovlaštenjima propisanim ovim Zakonom i zakonima o organizaciji organa uprave i upravnog postupka u Federaciji BiH, a da Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem odredbi ovog zakona vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove.

XI KAZNENE ODREDBE (članovi 51.- 58.)

Kaznene odredbe ovog zakona usaglašene su sa Zakonom o prekršajima Federacije BiH i propisane su u dozvoljavajućim omjerima i visinama predviđena za pravna, fizička i odgovorna lica u pravnom licu.

XII ZAVRŠNE ODREDBE (članovi 59.- 63.)

Članovima od 59. do 63. regulisane su završne odredbe i propisano da:

- će se pobrojani podzakonski akti neophodni za sprovođenje ovog zakona donijeti u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu, osim propis iz člana 26. stav (10) zakona koji će se donijeti u roku od šest mjeseci od objave Komparativnog metodološkog okvira, definisanog članom 5. Direktive 2010/31/EU, u Službenom glasniku Evropske unije
- da se Odredbe stava (2) člana 40. zakona primjenjuju šest mjeseci nakon stupanja na snagu propisa iz stava (4) člana 40. zakona.
- te da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine

IV FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog novog zakona nije potrebno izdvojiti posebna sredstva u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

JAVNA RASPRAVA

Razmatrajući Nacrt zakona o energijskoj efikasnosti Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH, na svojoj 22. sjednici, održanoj 24.09.2013. godine, i Dom naroda Parlamenta Federacije BiH, na svojoj 18. sjednici, održanoj 14.11.2013. godine, zaključili su da je navedeni tekst dobra osnova za izradu zakona te naložili obaveznu javnu raspravu u trajanju od 60 dana. Javna rasprava je započela

03.12.2013. godine a završila 31.01.2014.g.

Javne rasprave o tekstu Nacrta zakona o energijskoj efikasnosti u Federaciji BiH održane su kako slijedi:

- **dana 13.01.2014. godine u 11⁰⁰ sati, u Sarajevu**
u prostorijama Privredne/gospodarske komore FBiH, Branislava Đurđeva 10,
- **dana 14.01.2014. godine u 11⁰⁰ sati, u Tuzli**
u prostorijama Privredne komore Tuzlanskog kantona, Trg oslobođenja bb
- **dana 16.01.2014. godine u 11⁰⁰ sati, u Zenici**
u prostorijama Privredne komore Zeničko-dobojskog kantona, M.Tarabara br.15
- **dana 20.01.2014. godine u 11⁰⁰ sati, u Mostaru**
u prostorijama Ureda Privredne/gospodarske komore FBiH, Zagrebačka 10,
- **dana 21.01.2014. godine u 11⁰⁰ sati, u Livnu**
u prostorijama Ministarstva gospodarstva, Stjepana II Kotromanića bb, i
- **dana 22.01.2014. godine u 11⁰⁰ sati, u Bihaću**
u prostorijama Privredne komore Unsko-sanskog kantona, Trg Maršala Tita bb.

Predstavljanje Nacrta zakona energijskoj efikasnosti, po gradovima Federacije BiH, upriličeno je u saradnji sa Privrednom komorom Federacije BiH, Privrednim komorama kantona te uz organizacionu pomoć Ministarstva gospodarstva Kantona 10. Raspravama je prisustvovalo između 50 i 100 zainteresovanih. Tokom rasprava su davana pojašnjenja pojedinih odredbi zakona, ali su i zaprimane primjedbe i prijedlozi. Ipak velika većina primjedbi, prijedloga i sugestija na tekst zakona zaprimljena je u pismenoj formi.

Sve primjedbe su pregledane pojedinačno, i znatan broj njih je u potpunosti ili djelimično uvršten u tekst zakona. Većina primjedbi i prijedloga izmjene teksta Nacrta zakona, ticala se pojašnjenja pojedinih obaveza koje nameće zakon. Nijedna od usvojenih izmjena teksta nije suštinski uticala na Nacrt zakona koji je, po formi i sadržaju, ostao na premisama na kojima je bio i u prvom čitanju u Parlamentu Federacije BiH.